

بررسی و تحلیل وضعیت عشایر

در برنامه پنجم توسعه

هوشنگ ساجدی

همکاران:

نقی ترابی، محمد ایرانپور

ناظر علمی:

حسین اسماعیل نیا

گروه پژوهشی مدیریت و برنامه ریزی

موسسه پژوهشهای برنامه ریزی، اقتصاد کشاورزی و توسعه روستایی

۱۳۹۴/۰۹/۳۰

کلیات

عشایر: واژه عشایر از ریشه عشیره گرفته شده است. عشیره از ریشه "عشر" به معنی دهه است. در اصطلاح عرب، به گروه اجتماعی هم خویشاوند (پدر تبار) که معیشت آنها بیشتر بر پرورش شتر که مبتنی بر کوچ (جابجایی) است، اتلاق می شود. همچنین عشیره به معنی برادران، تبار و نزدیکان از جانب پدران و آبا نیز می باشد. عشیره و عشایر اسم فارسی مأخوذ از عربی به معنی خویشان، نزدیکان، تبار اهل خانه، ایل، طایفه و قبیله است.

عشایر کوچنده به جمعیتی گفته می شود که دارای نظام و ساختار اجتماعی مبتنی بر سلسله مراتب ایلی باشند، اساس معیشت آنان مبتنی بر دامداری بوده و به منظور یافتن چراگاه و تعلیف دام و تامین معاش خود، بین بیلاق و قشلاق حرکت منظم فصلی داشته باشند .

وحداقل دارای سه ویژگی زیرباشند:

الف – ساخت اجتماعی عشیره ای مبتنی بر سلسله مراتب ایلی

ب – اتکای اصلی معاش به دام و دامداری

پ – شیوه زندگی شبانی مبتنی بر کوچ

بر اساس سرشماری عشایر کوچنده کشور در تیرماه ۱۳۸۷، جمعیت عشایری ایران، یک میلیون و ۱۸۶ هزار و ۳۹۸ نفر در قالب ۲۱۲۷۷۲ خانوار، ۱۰۴ ایل و ۵۵۲ طایفه مستقل و ۱۹۸۴۰ کوچکترین رده ایلی بوده است.

بخشی از توانمندی ها

– ۲۸ درصد دام سبک و ۴ درصد دام سنگین کشور یعنی ۲۴ میلیون واحد دامی را اداره می کنند.

– بیش از ۲۰ درصد محصولات پروتئینی وابسته به دام را تولید می کنند.

– بیش از ۲۶۵ هزار هکتار اراضی آبی و ۵۲۶ هزار هکتار اراضی دیم متعلق به عشایر است.

– حدود ۷۱ هزار هکتار سطح زیر کشت باغات متعلق به عشایر است.

– سطح پایین بیکاری در این جامعه (حدود ۴٪).

– ۳۲/۵ میلیون هکتار معادل ۳۸٪ از مراتع را در اختیار دارند.

– ۵/۷ میلیون تن تولید سالانه.

– تولید ۳۵ درصد صنایع دستی کشور در جامعه عشایری.

– وجود تشکل های عشایری و عضویت عشایر در این تشکها.

قلمرو زیست و پراکندگی جغرافیایی جامعه ی عشایری

قلمرو کوچ و استقرار عشایر کوچنده ای ایران ، گستره ی وسیعی بالغ بر ۹۶۳ هزار کیلومتر مربع (معادل ۵۹ درصد) از فضای جغرافیایی کشور را در بر می گیرد .
در زیست بوم های عشایر ایران ، فاصله ی بین قلمروهای استقرار ییلاقی و قشلاقی ایلات و طوایف مختلف ، ممکن است بین چند کیلومتر تا چندین صد کیلومتر متفاوت باشد
برخی از مناطق و استانهای کشور ، به دلیل شرایط اکولوژیک ، عمدتاً قلمرو قشلاقی و برخی دیگر قلمرو ییلاقی عشایر محسوب می شوند . براساس نتایج سرشماری عشایر کوچنده، استان های فارس، چهارمحال و بختیاری ، آذربایجان غربی و لرستان با پذیرش بیش از ۱۰۰ هزار خانوار عشایری جزء استان های ییلاقی مهم بوده اند و استان های خوزستان ، فارس ، کرمان که بیش از ۱۰۰ هزار خانوار عشایری از استان های مهم قشلاقی محسوب می شوند . نتایج آماری نشان می دهد که عشایر استان آذربایجان غربی عمدتاً جزء عشایر درون کوچ می باشند ؛ زیرا قلمروهای ییلاقی و قشلاقی آن ها در محدوده استان (آذربایجان غربی) قرار دارد ، در حالی که بقیه ی استان ها عمدتاً دارای عشایر برون کوچ هستند.

سازمان و الزامات قانونی

الف: اساسنامه سازمان، مصوب ۱۳۵۳ مجلس شورای ملی

ب: قانون ثبت املاک در مناطق عشایری مصوب ۱۳۴۴ مجلس شورای ملی

ج: قانون متمم قانون ثبت املاک در مناطق عشایری مصوب ۱۳۵۲ مجلس شورای ملی

د: لایحه قانونی در مورد شورای عالی عشایر، مصوب ۱۳۵۹ شورای انقلاب

ه: تصویبنامه راجع به تشکیل شورای عالی عشایر، مصوب ۱۳۶۵ هیات وزیران

و: آئیننامه ساماندهی عشایر مصوب ۱۳۸۴ هیات وزیران

ز: قانون برنامه پنجم (اجزائی از مواد ۱۴۳، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۸۰ و ۱۹۴)

مهمترین رسالت و وظیفه سازمان

- الف- مطالعه و شناسائی امکانات و نیازمندی های دامداران متحرک در مورد امور دام و اسکان.
- ب- تهیه و تنظیم و اجرا و نظارت بر اجرای طرح های عمرانی و نوسازی مربوط به امور دامداران متحرک
- ج- فراهم آوردن موجبات اسکان دامداران متحرک ، با همکاری وزارت کشور.
- د- تهیه و تنظیم و اجرای برنامه های مربوط به صنعتی کردن دامداری عشایری و اصلاح روش های بهره برداری از منابع دامی از طریق ایجاد ایستگاه های استقرار دام ، پروار بندی تأمین علوفه زمستانی دام و ایجاد کشتارگاه های صنعتی و سردخانه و کارخانجات تهیه غذای دام و تبدیل فراورده های دامی رأساً یا از طریق ارشاد و کمک در جهت تأسیس تعاونی ها و شرکت های سهامی دامداران.
- ه - احداث و نگهداری گذرگاه و آبشخور و پناهگاه و انبار های ذخیره علوفه دام و تأمین آب رأساً یا با خودیاری عشایر.
- و - نظارت بر نحوه چرای دام در مراتع عشایری از لحاظ رعایت ضوابط فنی و علمی مرتعداری در جهت حفظ مراتع کشور.

مهمترین رسالت و وظیفه سازمان

ز - کمک به ایجاد واحد های تولیدی تعاونی و گروهی نظیر علوفه کاری ، مرغداری، تولید عسل، سبزیکاری و کشت گیاهان صنعتی و صنعتی کردن این نوع تولیدات از طریق احداث زیر بنای رایگان ، خدمات رایگان و اعطای وام.

ح - تهیه و تنظیم و همکاری در اجرای برنامه های آموزش دامداران متحرک در مورد تغذیه دام ، استفاده صحیح از مراتع دامداری ، دامپروری، بهداشت محیط ، خدمات دامپزشکی ، توسعه صنایع دستی و پیشگیری از امراض دامی.

ط - کمک به بازار یابی ، حمل و فروش فرآورده های دامی و صنایع دستی دامداران متحرک اسکان یافته.

ی - فراهم کردن تسهیلات اعتباری در حد برنامه های مصوب و نظارت بر مصرف آن.

ک - کمک به تشکیل تعاونیهای تولید، توزیع و مصرف در مناطق دامداران متحرک اسکان یافته .

ل - همکاری با سایر سازمان های دولتی و غیر دولتی جهت ایجاد هماهنگی در برنامه های عمرانی و آموزشی مناطق دامداران متحرک اسکان یافته.

هماهنگی با سایر دستگاه های اجرایی

فعالیت های سازمان با معاونت ها و واحد های وابسته به وزارت

- سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری ، تعریف پروژه های مشترک در زمینه مدیریت کوچ و چرا و بهره برداری از مراتع.
- معاونت امور تولیدات دامی، همکاری مشترک و تعریف پروژه های مشترک در زمینه اصلاح نژاد و حفظ ذخائر ژنتیکی دام عشایر.
- سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، تعریف پروژه های مشترک در زمینه بهره وری و تغذیه دام ، آموزش و ترویج و آموزش کارکنان
- معاونت آب و خاک ، همکاری و تعریف پروژه های مشترک در زمینه های آبیاری تحت فشار
- سازمان شیلات، بهره برداری از منابع آبی مناطق عشایری و توسعه آبی پروری
- معاونت تولیدات گیاهی، هماهنگی و همکاری با در زمینه بهره وری و توسعه زراعی و باغی در مناطق عشایری.
- شرکت مادر تخصصی حمایت از سرمایه گذاری بخش کشاورزی، تأمین منابع مالی و توسعه صندوق عشایری

سایر دستگاه های اجرایی

✓ **وزارت راه و شهرسازی**، احداث ، نگهداری و آسفالت راه های منتهی به مراکز جمعیتی و کانون های اسکان عشایر و تهیه نقشه ایلراه ها.

✓ **بنیاد مسکن انقلاب اسلامی**، طراحی ، بهسازی و آماده سازی محیط مراکز جمعیتی عشایر و کمک به احداث مسکن برای عشایر.

✓ **بهداشت و درمان**، ارائه خدمات درمانی و بهداشتی به عشایر

✓ **وزارت کشور**، کد دار کردن کانون های اسکان و تشکیل شورا های عشایری

✓ **سازمان فنی و حرفه ای**، آموزش مهارت های مورد نیاز عشایر

✓ **صنایع دستی، گردشگری و میراث فرهنگی**، آموزش و کمک به بازر یابی تولیدات عشایری

✓ **صندوق بیمه تأمین اجتماعی روستائیان و عشایر**، بیمه عشایر

✓ **مرکز آمار ایران**، تهیه آمار و انتشار آن

✓ **بانک توسعه تعاون و سایر دستگاه ها و سازمان ها** ، حسب مورد و ضرورت

بخشی از محدودیت های اجرای برنامه های توسعه عشایر

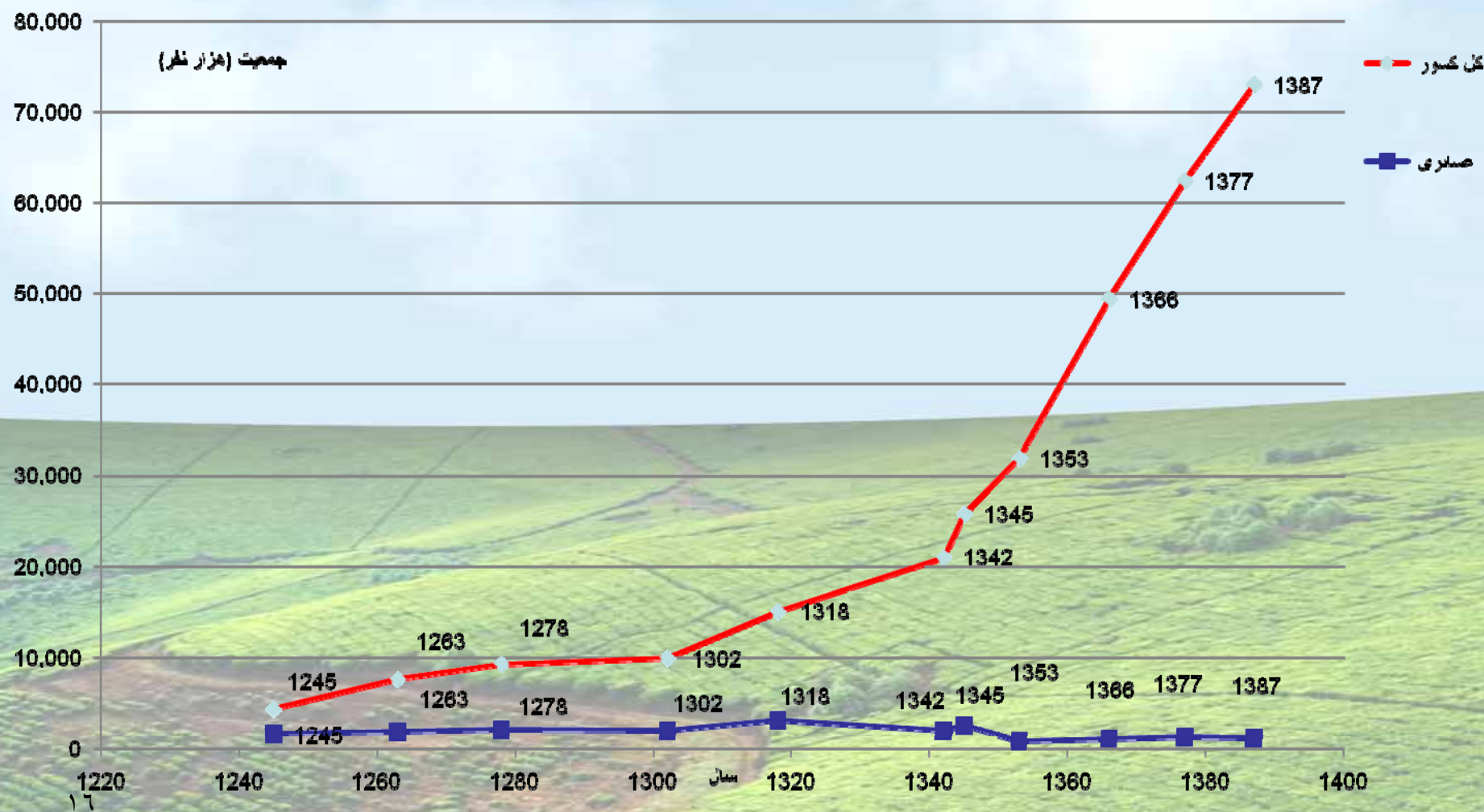
- ✓ صعب العبور، پر خطر و گاهی نا امن بودن مناطق عشایری
- ✓ پائین بودن شاخصهای برخورداری عشایر از امکانات اولیه زیستی
- ✓ دسترسی محدود عشایر به مراکز آموزشی، بهداشتی، خدماتی و ...
- ✓ محدودیت منابع آب، خاک و سرمایه برای ساماندهی عشایر
- ✓ گستره جغرافیایی قلمرو عشایر در سطح کشور
- ✓ پائین بودن سطح اطلاعات و مهارت عشایر در زمینه بهره گیری از منابع و روشهای نوین تولید.
- ✓ نگرش استانی به عشایر در برابر زیست بوم نگری
- ✓ عدم توازن و کمبود اعتبارات و تسهیلات تخصیصی با تکالیف برنامه
- ✓ عدم هماهنگی و همکاری و کم توجهی سایر دستگاههای اجرایی مؤثر در امر ساماندهی عشایر.
- ✓ محدودیت ساختار و کمبود منابع انسانی متخصص در واحدهای سازمانی.
- ✓ تغییرات اقلیمی و تداوم خشکسالی در کشور.
- ✓ تخریب ایلراه ها و میانبندهای مربوط به کوچ عشایر (واگذاری / تغییر کاربری / طرحهای ملی).
- ✓ نا بسامانی بازار محصولات تولیدی.
- ✓ آماده نبودن زیر بناهایی مناطق عشایری.

بررسی وضعیت موجود جامعه عشایری

تحولات جمعیت عشایر

سهم جمعیت عشایری از کل جمعیت (%)	جمعیت (هزار نفر)		سال (هجری شمسی)	
	عشایری	کل کشور		
۳۸/۶	۱۷۰۰	۴۴۰۰	۱۲۴۵	منابع تاریخی
۲۴/۹	۱۹۱۰	۷۶۵۴	۱۲۶۳	
۲۲/۹	۲۱۳۸	۹۳۳۲	۱۲۷۸	
۲۰	۲۰۰۰	۱۰۰۰۰	۱۳۰۲	
۲۰/۵	۳۱۰۰	۱۵۰۹۰	۱۳۱۸	
۹/۵	۲۰۰۰	۲۱۰۰۰	۱۳۴۲	مرکز آمار ایران
۹/۶	۲۵۰۰	۲۵۷۸۹	۱۳۴۵	
۲/۷	۸۷۷	۳۱۹۵۱	۱۳۵۳	
۲/۳	۱۱۵۲	۴۹۴۴۵	۱۳۶۶	
۲/۱	۱۳۰۴	۶۲۴۳۲	۱۳۷۷	
۲/۰	۱۲۰۰	۷۳۰۰۰	۱۳۸۷	آخرین سرشماری

مقایسه جمعیت عشایری با جمعیت کل کشور ۱۳۸۷-۱۲۴۵ هجری شمسی

Linguistic Composition of Iran

Indo-European Family, Iranic Branch

- Persian (Farsi, Luri, Bakhtiari, Bandari, Sistani, Qohistani, Khuzi, etc.)
- Kurdish (Sorani, Kurmanji, Gurani, Laki, Awrami, etc.)
- Gilaki (Bia Pasi, Bia Pishi, etc.)
- Mazandarani (Saravi, Baboli, Amoli, Lafori, Salousi, Kelari, Shahravari, Delandi, Kholardi, Shahmirzadi, Firuzkuhi, Astarabadi, Katouli, Ghazikilai, Palani, etc.)
- Baluchi (Sarhadi, Lashari, Makrani, Sarawani, etc.)
- Raji (various dialects)
- Southern Tati (various dialects)
- Talishi (Gushtaspi, Rezvanshahri)
- Pashto
- Minabi, Bashagirdi, Qishmi, Kumzari (Shihu), etc.

Other Indo-European groups

Linguistic Data

Spoken as first language:

	% in 1964	% in 2004
Persian	51.4	63.3
Azeri	19.3	13
Kurdish	8.2	7
Gilaki	5.8	3.6
Mazandarani	4.6	3
Baluchi	2.2	2.5
Arabic	1.9	1.8
Turkmeni	1.7	1.4
Qashqai	1.6	1.4
Raji	1.2	1
Others	2.1	2

Remarks: Figures for 1964 are derived from *Atlas Narodov Mira* (Moscow, 1964), p. 20. Figures for Persian and Azeri include the speakers of all their dialects listed separately in the *Atlas*. Figures for 2006 are extrapolated from similar cases where the society shows comparable rates of fast urbanization, education and wealth generation with more reliable and available data than Iran.

Many more people speak Persian as their first language today than did two generations ago. Heavy migration into the cities, mass education and electronic media have all helped in linguistic assimilation of many an Iranian minority member. While, e.g., around 19% of the Iranians are ethnic Azeris, only around 13% speak Azeri as their first language. Meanwhile, the percentage of those speaking Persian as their first language, may now be not much less than the 68% claimed by the Iranian census of 2001.

Consult the "Ethnic Map of Iran" for a comparison between ethnic and linguistic data.

ARMENIA
AZERBAIJAN
TURK.

Turkic Family

- Azeri (Tabrizi, Shahseven, Qarapagh, Afshari, Nafari, Bahariu, Inanlu, Qajari, Qaragozlu, etc.)
- Turkmeni (Godari, Timurtash, Qara'i, etc)
- Qashqai

Semitic Family

- Arabic
- Aramaic, Assyrian & Syriac

Hamitic Family: Kushitic Group

- Somali, etc.

Caucasic Family

- Georgian
- Dravidian Family
- Barahui

© M. R. Izady, 2006

Source: Largely, S. Bruk and V. Apenchenko, *Atlas Narodov Mira* (Moscow, 1964)

OMAN

Courtesy of columbia.edu @ farsinet.com

Ethnoreligious Distribution

نقشه اقوام ایرانی

توزیع ایلی و طایفه‌ای عشایر در بخش‌های مختلف جغرافیایی کشور

حوزه	استان	ایل
	آذربایجان غربی	جلالی، میلان خوی، میلان ماکو، شکاک، مامش، زرزا، پنیانشن، قره پاپاق
	کردستان	عشایر گوران، گلباغی، اورامانات، طوایف مریوان، طوایف سنندج، طواف بانه، طوایف سقز (عشایر گرد)
	کرمانشاه	کرد جاف، کلهر، قلخانی، سنجابی، گوران و کرد، ثلاث باباجانی، زنگنه، زوله (عشایر کرد)
	ایلام	ایل کرد (عشایر کرد)، ملکشاهی، ارکوازی، شوهان، خزل، روسگه و...
غرب و جنوب کشور	لرستان، ایلام	بیرانوند، حسنوند، پاپی، دریکوند، سگوند، ذلکی، ممیوند،
	چهارمحال و بختیاری	ایل بختیاری
	کهگیلویه و بویراحمد	ایلات بویراحمد (علیا، سفلی، گرمسیری)، بهمنی، طیبی، دشمن زیاری، چرام و بابوئی (باوی)، ممسنی
	فارس	- ایل قشقایی (عشایر ترک) - اتحادیه ایلی خمسه شامل عشایر عرب، باصری، بهارلو، اینانلو و نفر - ایل سرخی، ایل ممسنی (عشایر لر و لک)

توزیع ایل و طایفه‌ای عشایر در بخش‌های مختلف جغرافیایی کشور

حوزه	استان	ایل
شرق و جنوب شرق	کرمان، سیستان و بلوچستان و هرمزگان	افشار، جبال بارزی، بچاقچی، بلوچ، آئینه-ای، سلیمانی، قرایی، آسیابر، خواجویی، برخوری، پشتکوهی، جازی، جاویدان، جبال بارزی، رائینی، مابکی، شکاری، شنبو، غربا، کامرانی، کمچی، گماچی، سنجری، کوهشاهی، نرمی، ممی، مهینی، لک بختیاری،
شمال غربی	آذربایجان شرقی، غربی، اردبیل و گیلان	ایل شاهسون، طوایف ارسباران (قره داغ) و طوایف خلخال، ایل میلان و ایل جلالی، اشکاک، زرزا، پیران، پنیانشین، سادات، قره پاپاق، مامش
شمال شرقی	خراسان، سمنان، مازندران و گلستان	سنگسری‌ها و طوایف الیکایی، احسانی و اعرابی، ایل افشار (ترک)، ایلات زعفرانلو (کرد) و شادلو و قاجورلو، ایلات تیموری، هزاره و طوایف بلوچ و سیستانی، ترکمن‌ها
مرکزی	زنجان	طوایف لر چگینی و غیاثوند؛ طایفه ترک شاهسون بغدادی و بقایایی از طایفه کلهر
	همدان	طوایف ترکاشوند، یارم طاقلو، جیمر (جمهور) و شاهسون
	تهران، قم، مرکزی	کله کوهی، کلهر، سنگسری، هداوند، شاهسون بغدادی و مغان

جمعیت عشایر براساس سرشماری سال ۱۳۸۷ مرکز آمار ایران

ردیف	نام استان	جمعیت بیلاق به خانوار	جمعیت قشلاق به خانوار	متوسط جمعیت خانوار عشایری	جمعیت بیلاق به نفر	جمعیت قشلاق به نفر	متوسط جمعیت عشایری به نفر
۱	آذربایجان شرقی	۱۳۲۹۵	۸۰۹۷	۱۰۲۶۳	۷۰۶۲۰	۴۳۸۹۰	۵۵۰۲۸
۲	آذربایجان غربی	۱۵۰۶۸	۱۵۵۹۹	۱۵۳۷۸	۱۰۰۵۴۹	۱۰۳۹۲۷	۱۰۲۵۲۰
۳	اردبیل	۸۱۸۶	۱۲۸۱۸	۱۰۸۸۸	۴۳۲۹۷	۶۶۵۳۲	۵۶۸۵۱
۴	اصفهان	۹۲۳۲	۳۷۳	۴۰۶۴	۵۱۰۷۳	۱۹۲۲	۲۲۴۰۲
۵	ایلام	۷۹۹۳	۹۷۳۶	۹۰۰۹	۴۹۷۷۴	۵۹۴۲۵	۵۵۴۰۴
۶	بوشهر	۰	۳۳۱۱	۱۹۳۱	۰	۱۷۴۳۱	۱۰۱۶۸
۷	تهران	۱۲۹۴	۱۰۵۷	۱۱۵۶	۶۰۲۰	۵۰۰۳	۵۴۲۷
۸	چهارمحال و بختیاری	۱۴۶۵۷	۶۰۳۲	۹۶۲۶	۹۰۰۱۴	۳۶۰۲۵	۵۸۵۲۰
۹	خراسان جنوبی	۱۵۱۵۳	۱۳۷۰۸	۱۴۳۱۰	۸۰۱۷۵	۷۱۸۹۲	۷۵۳۴۳
۱۰	خراسان رضوی	۴۸۵۸	۴۲۳۱	۴۴۹۲	۲۴۴۱۷	۲۱۹۳۷	۲۲۹۷۰
۱۱	خراسان شمالی	۳۲۳۳	۱۷۳۲	۲۳۵۷	۱۸۰۲۶	۹۴۲۵	۱۳۰۰۸
۱۲	خوزستان	۶۵۱۳	۲۳۲۷۴	۱۶۲۹۰	۳۸۵۷۳	۱۴۰۱۷۹	۹۷۸۴۳
۱۳	زنجان	۲۴۶	۲۸۲	۲۶۷	۱۶۹۵	۱۸۱۷	۱۷۶۶
۱۴	سمنان	۲۴۱۲	۳۰۸۹	۲۸۰۷	۱۱۲۳۹	۱۴۰۹۲	۱۲۹۰۳
۱۵	سیستان و بلوچستان	۱۷۶۹۳	۱۸۹۸۴	۱۸۴۴۶	۹۵۲۹۸	۱۰۲۲۴۵	۹۹۳۵۰
۱۶	فارس	۲۴۷۲۰	۲۷۲۷۹	۲۶۲۱۳	۱۳۲۲۷۲	۱۴۷۸۲۱	۴۱۳۴۲
۱۷	قزوین	۲۵۰	۲۴۷	۲۴۸	۱۳۵۴	۱۳۵۶	۱۳۵۵
۱۸	قم	۰	۸۹	۵۲	۰	۵۵۳	۳۲۳
۱۹	کهنوج	۱۱۲۸۲	۱۰۵۵۲	۱۰۸۵۶	۵۴۷۱۹	۵۱۳۲۳	۵۲۷۳۸
۲۰	کرمان	۱۱۲۸۲	۱۰۵۵۳	۱۰۸۵۷	۵۴۷۲۰	۵۱۳۲۴	۵۲۷۳۹
۲۱	کرمانشاه	۱۴۱۰۹	۱۳۱۵۴	۱۳۵۵۲	۷۹۲۱۸	۷۳۶۴۱	۷۵۹۶۵
۲۲	کهگیلویه و بویراحمد	۱۱۱۲۰	۱۰۰۸۸	۱۰۵۱۸	۷۰۷۷۵	۶۳۲۲۵	۶۶۳۷۱
۲۳	گلستان	۱۵۵۲	۳۵۳۰	۲۷۰۶	۹۶۹۶	۲۰۶۸۷	۱۶۱۰۷
۲۴	گیلان	۵۹۴	۶۱۹	۶۰۹	۲۹۷۴	۳۱۰۷	۳۰۵۲
۲۵	لرستان	۱۴۶۳۸	۱۱۲۰۰	۱۲۶۳۳	۸۳۷۳۹	۶۳۷۹۱	۷۲۱۰۳
۲۶	مازندران	۶۸۰	۶۱	۳۱۹	۲۸۲۵	۲۱۴	۱۳۰۲
۲۷	مرکزی	۴۷۳	۳۹۱	۴۲۵	۲۶۲۵	۲۰۳۶	۲۲۸۱
۲۸	هرمزگان	۷۱	۱۵۹۸	۹۶۲	۳۹۱	۷۵۳۳	۴۵۵۷
۲۹	همدان	۱۸۶۷	۳۲۲	۹۶۶	۹۸۸۱	۱۵۴۹	۵۰۲۱
۳۰	یزد	۱۸۹	۶۵۴	۴۶۰	۸۷۱	۲۹۲۸	۲۰۷۱
۳۱	جمع کل کشور	۲۱۲۶۶۰	۲۱۲۶۶۰	۲۱۲۶۶۰	۱۱۸۶۸۳۰	۱۱۸۶۸۳۰	۱۱۸۶۸۳۰

وضعیت اجتماعی عشایر طی سه سرشماری

عنوان	واحد	۱۳۶۶	۱۳۷۷	۱۳۸۷	% رشد سالانه	پایان برنامه چهارم	پایان برنامه پنجم
تعداد خانوار	خانوار	۱۸۰۲۲۳	۱۹۹۹۷۵	۲۱۲۶۶۲	۰/۰۹	۲۲۰۰۰۰	۲۲۰۰۰۰
جمعیت	نفر	۱۱۵۲۰۹۹	۱۳۰۴۰۸۹	۱۱۸۶۸۳۰	۰/۲۱	۱۱۸۸۰۰۰	۱۱۶۵۰۰۰
بعد خانوار	نفر	۶/۳۹	۶/۵۲	۵/۵۸	-۰/۰۶	۵/۴۰	۵/۳
نسبت جنسی	درصد	۱۰۸	۱۰۷	۱۰۶	-۰/۰۹	۱۰۶	۱۰۶
تعداد ایل	ایل	۹۶	۱۰۲	۱۰۴	۰/۴۲	۱۰۴	۱۰۴
تعداد طایفه	طایفه	۵۴۷	۵۹۳	۵۵۲	۰/۰۵	۵۵۲	۵۵۲
میزان با سواد	درصد	۲۷	۵۰	۶۳	۶/۷	۷۱	۷۸
نرخ بیکاری	درصد	۱	۳	۴	۱۵	۴	۴
تشکیل ها	تعداد	۱۹۸	۲۱۱	۲۷۵	۱/۹۴	۲۸۷	۳۵۰

عنوان	واحد	۱۳۶۶	۱۳۷۷	۱۳۸۷	% رشد سالانه	پایان برنامه چهارم	پیان برنامه پنجم
جمعیت دامی	واحد دامی	۱۷۷۶۵۰۰۰	۲۲۶۸۲۰۰۰	۲۴۰۰۰۰۰۰	۱/۷۵	۲۴۰۰۰۰۰۰	۲۴۰۰۰۰۰۰
دام قابل عرضه	واحد دامی	۵۹۰۰۰۰۰	۷۶۰۰۰۰۰	۸۵۰۰۰۰۰	۲/۲	۹۵۰۰۰۰۰	۱۰۱۵۰۰۰۰
تولید گوشت	تن	۱۰۵۰۰۰	۱۴۳۰۰۰	۱۵۷۰۰۰	۲/۹۵	۱۶۴۰۰۰	۲۱۰۰۰۰
تولید شیر	تن	۲۷۰۰۰۰	۳۴۰۰۰۰	۳۶۰۰۰۰	۱/۷	۴۲۰۰۰۰	۴۸۰۰۰۰
تولید پشم	تن	۹۷۰۰	۱۱۷۶۰	۱۲۳۴۰	۱/۴	۱۲۵۰۰	۱۲۷۰۰
اراضی زراعی آبی	هکتار	۱۱۲۴۵۴	۱۱۴۲۳۱	۲۶۷۵۲۸	۶/۹	۲۸۵۳۸۰	۳۶۵۰۰۰
اراضی زراعی دیم	هکتار	۲۱۸۲۷۱	۲۳۰۵۳۱	۴۱۹۵۱۳	۴/۶	۴۶۸۹۰۰	۴۱۷۳۰۰
باغات	هکتار	۱۵۶۶۹	۲۰۷۸۹	۶۳۴۶۶	۱۵/۲۵	۷۰۳۰۰	۸۰۰۰۰
میزان کل اراضی	هکتار	۳۴۶۳۹۴	۳۶۵۵۴۱	۷۵۰۵۰۷	۵/۸۳	۷۵۴۲۸۰	۷۸۲۳۰۰
تولیدات زراعی و باغی	تن	۱۳۷۰۰۰۰	۱۸۲۰۰۰۰	۳۹۵۰۰۰۰	۹/۴۲	۴۴۶۵۰۰۰	۵۳۵۸۰۰۰
میزان مراتع	میلیون هکتار	۲۹	۳۳	۳۲	۰/۵۲	۳۱/۸۵۰	۳۱۳۰۰
صنایع دستی	متر مربع	۱۴۸۰۰۰۰	۱۳۶۵۰۰۰	۱۴۰۰۰۰۰	۰/۳	۱۴۱۰۰۰۰	۱۴۲۷۰۰۰
میزان کل تولیدات	تن	۲۸۳۴۰۰۰	۳۲۶۰۰۰۰	۴۶۰۰۰۰۰	۴	۵۰۳۰۰۰۰	۶۲۰۰۰۰۰
ارزش تولیدات	میلیارد ریال	۱۱۵۷۰	۱۳۴۸۰	۲۶۰۰۰	۶/۲	۲۹۶۰۰	۵۸۰۰۰
درآمد ناخالص سرانه	میلیون ریال	۶۴	۶۷	۱۲۲	۴/۵۳	۱۳۴	۲۶۳
متوسط 4 سرانه دام	واحد دامی	۹۷	۱۱۵	۱۱۳	۰/۸۲	۱۱۳	۱۱۳
متوسط سرانه زمین	هکتار	۱/۹	۱/۸	۳	۲/۹	۳/۴	۳/۵

میزان برخورداری و دسترسی عشایر از شاخصهای توسعه

درصد

ردیف	عنوان	پایان ۸۳	پایان ۸۹	پایان ۹۲	برنامه پنجم
۱	میزان برخورداری از راه دسترسی	۷۱	۹۱	۹۶	۱۰۰
۲	میزان برخورداری راه با رویه شنی	۳۷	۵۶	۶۳	۶۹
۳	میزان برخورداری با رویه آسفالت	۱۱	۲۹	۳۹	۳۷
۴	میزان برخورداری آب آشامیدنی بهداشتی	۳۷	۵۷	۶۸	۱۰۰
۵	میزان برخورداری سوخت فسیلی	۴۲	۸۱	۸۸	۱۰۰
۶	میزان برخورداری مراکز آموزش ابتدائی	۵۶	۸۰	۸۶	۱۰۰
۷	میزان برخورداری مراکز آموزش راهنمائی	۲۴	۲۹	۳۷	۴۸
۸	میزان برخورداری مراکز آموزش متوسطه	۱۱	۱۷	۲۱	۳۴
۹	میزان برخورداری برق	۳۸	۶۲	۶۷	۷۴
۱۰	میزان برخورداری خانه بهداشت	۴۱	۴۸	۵۲	۷۰
۱۱	میزان برخورداری اماکن ورزشی	۳	۴	۵	۲۴
۱۲	میزان دسترسی به مخابرات	۳۴	۶۴	۷۳	۶۷
۱۳	میزان برخورداری از مسکن	۳۳	۴۴	۵۲	۷۷
۱۴	میزان برخورداری اماکن مذهبی	۱۵	۱۸	۲۷	۴۵
۱۵	میزان برخورداری غسالخانه	۴	۵	۶	۲۶
۱۶	میزان برخورداری کتابخانه	۱	۱	۲	۲۲
۱۷	میزان برخورداری پایگاه مقاومت	۱۵	۴۸	۵۴	۴۸
۱۸	خانوارهای اسکان یافته	۴۸۷۳۸	۷۱۹۶۹	۸۰۱۶۰	۱۰۳۹۶۹
۲۹	برخورداری از آبرسانی سیار	۶۵	۹۱	۹۵	۱۰۰

عمده اقدامات سازمان امور عشایرایران در راستای تحقق این وظایف در قالب برنامه ساماندهی کوچ و اسکان انجام می شود که شامل پنج فعالیت اصلی زیر است:

- طرح عملیات اجرایی اسکان.
- طرح ارائه خدمات پشتیبانی به کوچندگان.
- طرح مطالعات ساماندهی مناطق عشایری.
- طرح جایگزینی سوخت فسیلی.
- نیازسنجی و ارائه نیازهای جامعه عشایری به سایر دستگاه ها.

ساماندهی اسکان عشایر

ساماندهی اسکان عشایر عبارت از استقرار فعالیت های تولیدی و اقتصادی عشایر در محدوده مشخص است نه ساخت مسکن .

ساماندهی اسکان عشایر یک فعالیت میان بخشی است و نیازمند هماهنگی و همکاری کامل دستگاههای اجرایی است.

پیش نیازها و الزامات آن شامل موارد ذیل است:

- عرصه های مستعد
- منابع اعتباری و تسهیلات
- مشارکت دستگاه های اجرایی

اسکان عشایر یک فرایند پیچیده اجتماعی و اقتصادی و داوطلبانه میان مدت بوده و دوره استقرار عشایر به حداقل پنج سال نیاز دارد .

اهداف اسکان عبارتند از:

۱. باقی ماندن عشایر در عرصه تولید.
۲. جلوگیری از مهاجرت عشایر به شهرها و حاشیه نشینی.
۳. حفظ منابع طبیعی و محیط زیست.
۴. ایجاد تنوع در منابع تولید و درآمد عشایر.
۵. حفظ جمعیت مناطق مرزی و دور افتاده.
۶. افزایش تولید محصولات کشاورزی و خود کفایی کشور.
۷. بهبود سطح زندگی عشایر از نظر رفاهی و دسترسی به امکانات.

سامانه عشایری

سامانه عشایری به گروهی از خانوارها و یا رده های ایلی عشایر زیست بوم گفته می شود که در محدوده ای مشخص از زیست بوم براساس منابع مورد بهره برداری در آن دارای شیوه زندگی و زمینه های مشارکت برانگیز نسبتاً یکسان بوده و متناسب با توانمندیهای محیطی و علائق مشترک میتوان برای آنها برنامه توسعه ارائه نمود .

سامانه واحدی اجتماعی - مکانی برای برنامه ریزی (مانند روستا در تقسیمات کشوری) در زیست بوم می باشد که برای تعیین آن ملاکهای زیر باید بکار گرفته شود :

۱- از یک رده کوچک ایلی مانند تیره و یا سطوح معادل اینها تشکیل شود و دارای سازگاری ، وحدت نسبی و هماهنگی اجتماعی در برنامه های توسعه باشند .

۲- دارای شیوه معیشت ، نحوه کوچ و نظام بهره برداری از عرصه های مرتعی نسبتاً یکسان باشند.

۳- دارای همسایگی یا اشتراک بهره برداری از منابع محیطی بخصوص عرصه های مرتعی باشند .

۴- دارای حداقل ۵۰ خانوار عشایری و حداکثر آن بسته به نوع سامانه متغیر می باشد .
سامانه ها بر حسب منابع و استعدادهایی که دارند ممکن است کانون توسعه ای مستعد برای اسکان عشایر باشد و یا اینکه بواسطه شرایط اقلیمی ، منابع طبیعی و گرایشات اجتماعی مناسب ، واحدی کوچنده ، رمه گردان و کوچنده - رمه گردان را تشکیل دهند و یا به دلیل عدم کفایت منابع قابل توسعه در عرصه زیست بوم ضرورتاً در خارج از قلمرو و زیست بوم ، عشایر آن قابل ساماندهی باشند .

تعداد عشایر اسکان یافته طی برنامه‌های توسعه کشور

مأخذ: سازمان امور عشایر ایران

برنامه	تعداد خانوار	جمعیت
برنامه اول	۵۲۶۱	۳۵۲۴۵
برنامه دوم	۲۱۹۳۹	۱۴۶۹۹۱
برنامه سوم	۲۱۵۳۸	۱۴۰۰۰۰
برنامه چهارم	۲۳۱۸۸	۱۳۱۶۶۰
پایان ۱۳۹۲	۷۶۵۷	۴۸۵۸۱
جمع	۷۹۵۸۳	۴۵۳۸۹۶

بر اساس اهداف برنامه پنجم می بایستی زمینه اسکان ۳۲ هزار خانوار عشایر داوطلب اسکان فراهم می گردید، به دلیل عدم تأمین و تخصیص اعتبار علیرغم آمادگی سازمان و انجام مطالعات و طراحی پروژه های مورد نظر برای اسکان تعداد ۴۷۰۰۰ خانوار عشایر، در طی سه سال گذشته فقط تعداد ۷۶۵۷ خانوار اسکان یافته اند و عملیات اجرایی برای اسکان تعداد ۵۶۸۰ خانوار عشایر نیز در دست اجرا می باشد.

ارائه خدمات به کوچندگان

- ۱- تأمین آب آشامیدنی (سیار و ثابت).
- ۲- احداث و نگهداری راه ها و گذرگاه های عشایری.
- ۳- تأمین و توزیع سوخت.
- ۴- آموزش و ترویج مهارت های مورد نیاز.
- ۵- تأمین و توزیع آرد و کالاهای مورد نیاز عشایر با کمک تشکل ها.
- ۶- تأمین و توزیع نهاده های مورد نیاز با کم ک تشکل ها.
- ۷- تأمین برق مورد نیاز در مناطق سکونگاهی.
- ۸- تأمین تسهیلات مورد نیاز برای تولید و احداث مسکن در مناطق قشلاقی.

پروژه ها و عملیات اجرایی برای اسکان عشایر در برنامه پنجم

عنوان پروژه	تعداد پروژه	واحد	حجم عملیات برنامه
تأمین و انتقال آب کشاورزی	۱۱۸	لیتر در ثانیه	۶۳۸۰
تأمین و انتقال آب شرب	۱۵۹	خانوار	۱۹۰۸۰
شبکه فاضلاب	۳	کیلومتر	۱۴
برقرسانی به کانون ها	۶	کیلومتر	۹۶
تسطیح اراضی کشاورزی	۶۶	هکتار	۱۲۵۰۸
آماده سازی محل اسکان	۶۸	هکتار	۴۹۸
احداث و آسفالت راه	۶۰	کیلومتر	۵۹۷
مراکز آموزشی	۱۴۰	متر مربع	۳۲۶۷۰
کمک به احداث مسکن	۸۵۲۰	باب	۸۵۲۰
احداث جایگاه دام	۲۵۷	متر مربع	۹۰۳۱۴
مراکز بهداشتی	۱۵	متر مربع	۲۴۰۰
جمع	۹۴۱۲	-	-

پروژه ها و عملیات اجرائی عشایر کوچنده در برنامه پنجم

عنوان پروژه	تعداد پروژه	واحد	حجم عملیات برنامه
تأمین وانتقال آب شرب	۹۰۴	خانوار	۱۹۰۸۰
آبرسانی سیار	۲۴۳	خانوار	۴۳۷۰۰
احداث آبشخور دام	۱۹۸	باب	۳۹۷
راهگشائی	۱۷۵	کیلومتر	۲۴۵۰
احداث پل	۱۱۹	دهنه	۱۱۹
احداث و آسفالت راه	۱۱۲	کیلومتر	۱۴۵۹
مرمت و نگهداری راه و ابنیه	۱۹۵۴	کیلومتر	۳۷۱۷۳
آموزش و ترویج عشایر	۷۲	نفر روز	۸۳۳۵۸
سرویسهای بهداشتی	۵۵	دستگاه	۹۹
احداث انبار علوفه	۱۱	متر مربع	۴۸۲۸
تأسیسات خدمات عشایری	۱۱۳	مورد	۱۱۳
جمع	۳۹۵۶	—	—

سازمان امور عشایر به منظور ارتقاء سطح بهداشت، سلامت عشایر در خصوص آبرسانی به جامعه عشایر کوچنده به دو صورت عمل می نماید

- ۱- تأمین و انتقال آب به صورت ثابت در محل استقرار عشایر در مناطق ییلاقی، قشلاقی و میانبند / در مسیر های کوچ / احداث آبشخور برای دامها / بهسازی چشمه و قنات / حفر چاه و لوله کشی / جمع آوری آبهای سطحی با اجرای بندهای خاکی و سطوح صیقلی.
- ۲- آبرسانی سیار به وسیله تانکر

17-May-10 15:54

18-May-10 17:47

بیمه و عشایر

- ✓ - بیمه خدمات درمانی سلامت تقریباً عمده عشایر
- ✓ - بیمه تأمین اجتماعی حدود ۲۰ درصد عشایر
- ✓ - بیمه دام عشایر سالانه حدود ۱۷ درصد
- ✓ - سایر بیمه ها (حوادث، خودرو و...) حدود ۸ درصد عشایر

عملکرد پروژه های بهسازی تولید

عنوان پروژه	واحد	تا پایان برنامه سوم	تا پایان برنامه چهارم	رشد درصد	پایان سال ۹۲	تا پایان برنامه	درصد رشد
تبدیل اراضی دیم به آبی	هکتار	۱۳۵۳۱۳	۱۷۸۹۴۱	۳۲	۱۸۳۳۶۰	۲۲۸۳۶۰	۲۸
توسعه روشهای نوین آبیاری	هکتار	۵۰	۴۱۰۰	۸۱۰۰	۲۴۴۱۶	۳۷۴۱۶	۸۱۲
تسطیح و تجهیز اراضی	هکتار	۱۲۷۷۲	۲۱۲۴۹	۶۶	۲۱۲۴۹	۲۳۶۱۹	۱۱
توسعه روشهای نوین زراعی	هکتار	۲/۵	۸/۵	۲۴۰	۲۷	۳۹	۵۷۲
توسعه باغات	هزارهکتار	۵۹	۶۸	۱۵	۷۲	۸۳	۲۲
افزایش تولید گوشت	هزار تن	۱۳۲	۱۶۴	۲۰	۱۸۱	۲۳۰	۴۰
افزایش تولیدات شیر	هزارتن	۳۶۰	۴۳۰	۱۹	۴۷۶	۵۸۰	۳۵
میزان تولیدات زراعی	هزار تن	۲۴۱۰	۲۸۵۰	۱۸	۳۲۵۹	۳۷۹۰	۳۳
میزان تولیدات باغی	هزار تن	۵۸۰	۸۶۰	۴۸	۱۱۷۸	۱۳۶۰	۵۸
ایجاد ایستگاه های انتظار و عرضه دام	هزار مترمربع	۱۱	۱۰۲	۸۲۷	۱۱۴	۲۷۰	۱۶۵
اخذ مجوز آب	لیتر/ثانیه	۴۸۰۶۳	۶۸۱۴۲	۴۲	۷۴۴۶۵	۸۱۳۰۰	۱۹

فعالیت‌های نوآورانه در برنامه های اجرایی تولید

- ترویج روشهای نوین زراعی و باغی (توسعه کشت گلخانه ای ، روشهای نوین آبیاری ، کشت های خارج از فصل و...) در کانون های اسکان عشایر.
- ایجاد تنوع در منابع تولید و درآمد در کنار شغل دامداری
- بکار گیری روشهای جدید تولید مثل در باروری دام عشایر (همزمان سازی فصلی گوسفند و بز).
- ترویج خوراک کامل دام در تغذیه زمستانی دام عشایر.
- ترویج پرواربندی دام عشایر با مشارکت صندوق حمایت از توسعه بخش کشاورزی عشایری در قالب زنجیره تولید .
- تهیه و ثبت ایل راه های عشایر به منظور صیانت از مسیرهای کوچ عشایر و تجهیز اطراقگاه های مسیر کوچ.
- بهره گیری از انرژی های نو (خورشیدی و بادی به منظور تأمین روشنایی، احداث حمام و پمپاژ آب از چاه).

مدیریت مراتع توسط عشایر

13-Apr-10 11:14

05-Apr-10

توليدات دامی

نام محصول	واحد	ظرفیت بالقوه	ظرفیت بالفعل	درصد بهره برداری
توليد گوشت	هزارتن	۳۱۵	۱۸۱	۵۳
توليد شير	هزارتن	۱۰۰۰	۴۷۶	۴۲
پشم ، مو و کرک	هزارتن	۳۰	۱۹	۶۳
پرورش زنبور عسل	هزارتن	۷	۱	۱۴
جمع		۱۳۵۲	۶۷۷	۴۵

MEHR

توليدات ساليانه صنايع دستي عشاير

انواع صنايع دستي	واحد	پايان برنامه سوم	پايان برنامه چهارم	برنامه پنجم
قالی ، قالیچه و گبه	متر مربع	۱۳۷۵۸۰	۱۶۱۸۲۰	۱۷۸۰۰۲
گلیم و زیلو	متر مربع	۶۵۳۷۰	۶۵۲۶۰	۶۸۵۲۳
ورنی و جاجیم	متر مربع	۴۸۷۳۰	۵۹۳۱۲	۶۸۲۰۹
پلاس	متر مربع	۴۶۲۹۰۳	۴۴۳۵۴۰	۴۳۴۶۶۹
حصیر	متر مربع	۷۶۴۰۳۹	۷۵۱۳۰۰	۷۸۸۸۶۵
جمع	متر مربع	۱۴۷۸۶۲۲	۱۴۸۱۲۳۲	۱۵۳۸۲۶۸
خورجین ، توبره ، دستکش و....	مورد	۳۹۶۲۴	۸۹۷۳۱	۹۸۷۰۴

صنایع دستی عشایر

مجمع گلخانه ای در کانون های اسکان عشایر

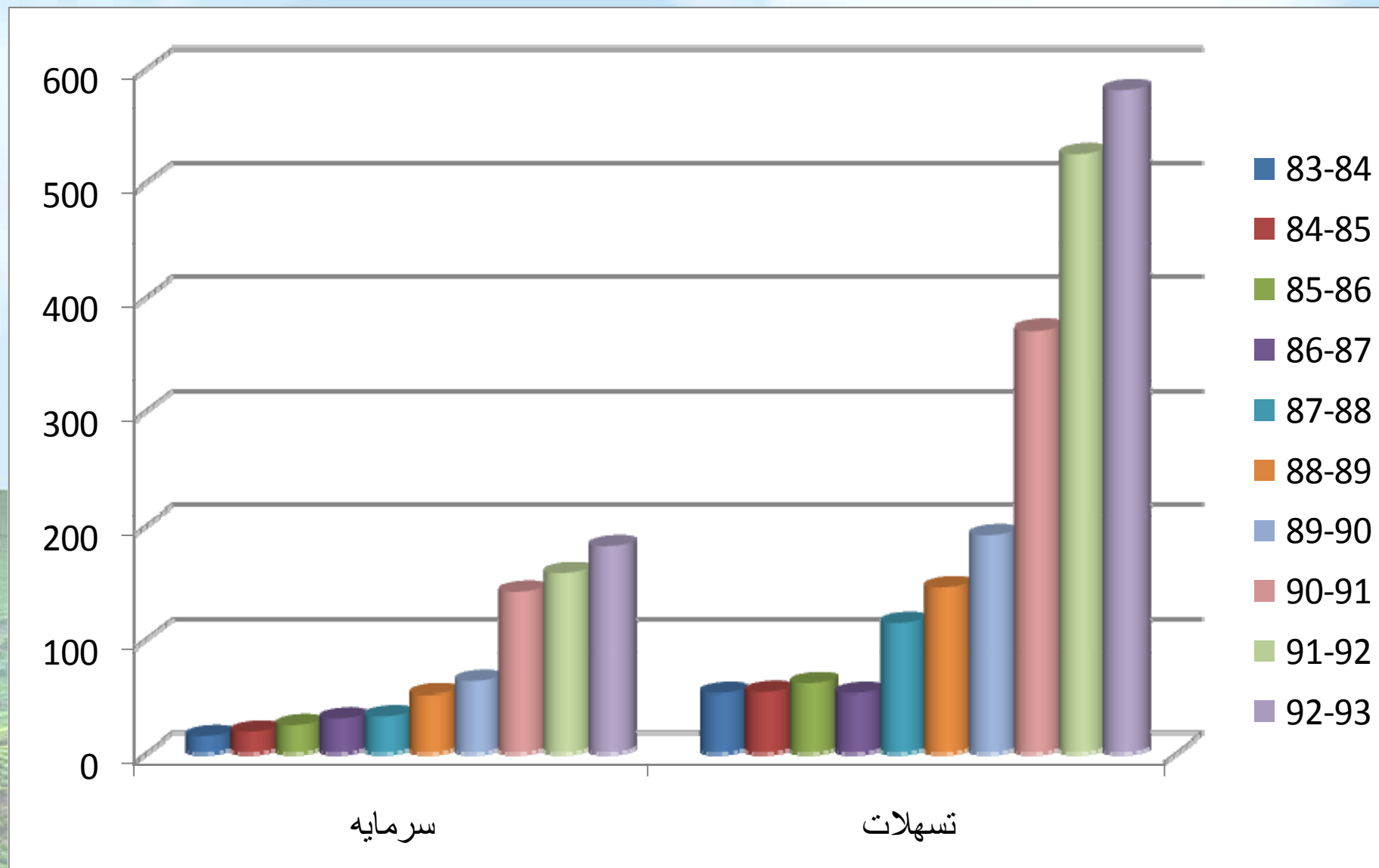
برداشت ماهی از استخر دومنظوره عشایر

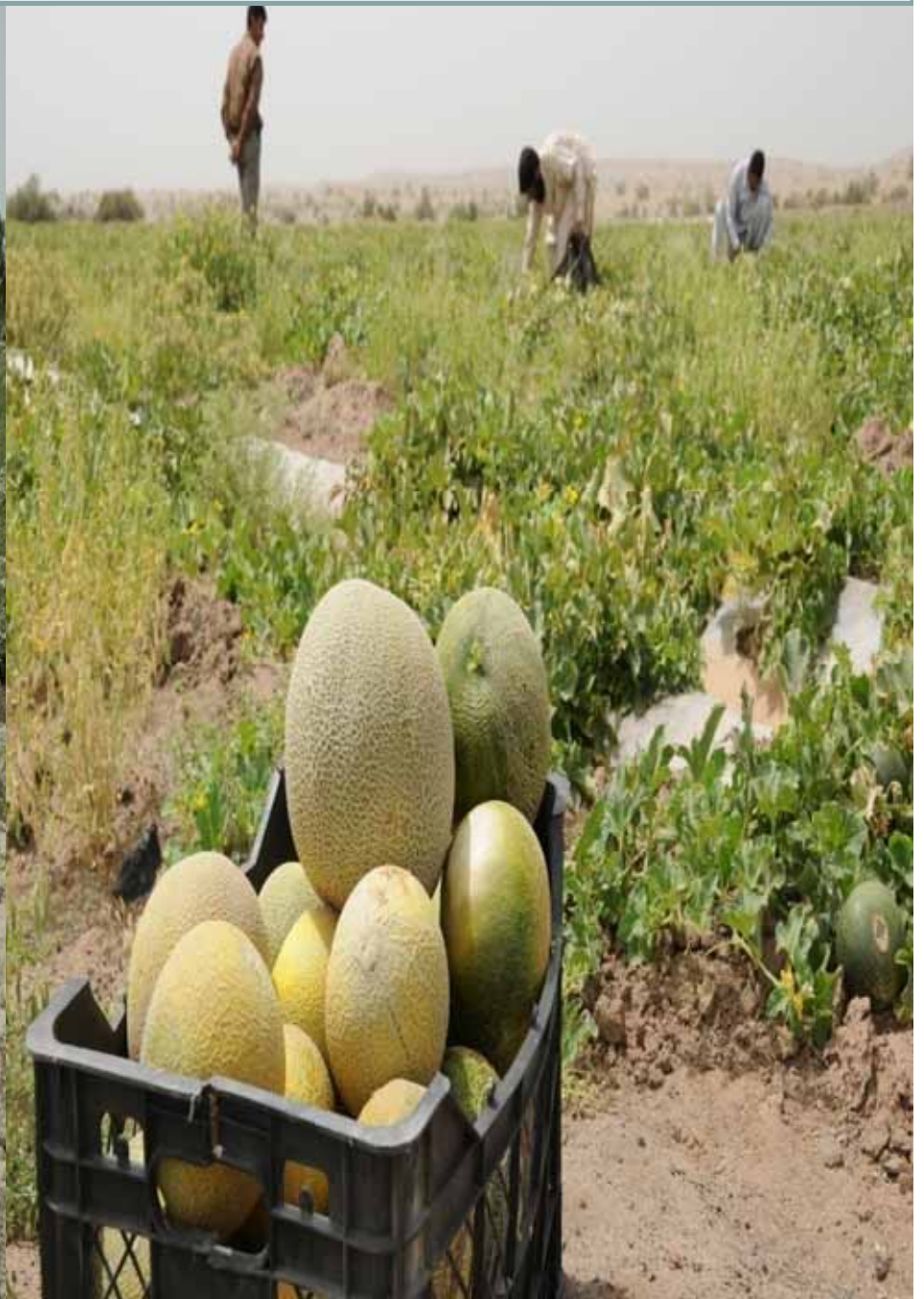

عملکرد صندوق توسعه سرمایه گذاری عشایری

درصد سهام		تسهیلات		سرمایه		سال
سهام دولت	سهام عشایر	درصد رشد	مبلغ	درصد رشد	مبلغ	
۴۹	۵۱	۰	۴۰۰۰	۰	۷۳۵۰	۸۲-۸۳
۴۹	۵۱	۱۱۹۲	۵۱۷۰۰	۸۸	۱۳۸۰۰	۸۳-۸۴
۴۸	۵۲	۲	۵۲۵۰۰	۳۳	۱۸۳۷۰	۸۴-۸۵
۴۷	۵۳	۱۶	۶۰۸۴۰	۲۸	۲۳۶۰۰	۸۵-۸۶
۴۸	۵۲	-۲	۵۱۶۰۰	۲۶	۲۹۶۲۰	۸۶-۸۷
۴۴	۵۶	۱۲۲	۱۱۴۳۰۰	۷	۳۱۵۷۰	۸۷-۸۸
۳۱	۶۹	۲۷	۱۴۵۲۰۰	۶۳	۵۱۵۰۰	۸۸-۸۹
۲۵	۷۴	۳۲	۱۹۱۰۰۰	۲۲	۶۳۰۰۰	۸۹-۹۰
۴۵	۵۵	۹۴	۳۷۰۰۰۰	۹۰	۱۴۱۰۰۰	۹۰-۹۱
۴۱	۵۹	۴۲	۵۲۵۰۰۰	۱۲	۱۵۸۰۰۰	۹۱-۹۲
۳۸	۶۲	۱۱	۵۸۰۰۰۰	۱۵	۱۸۱۰۰۰	۹۲-۹۳

نمودار عملکرد صندوق توسعه سرمایه گذاری عشایری

اقدامات موثر در خصوص بهبود تولید عشایر

عنوان	واحد	برنامه چهارم	پایان ۹۲	پایان برنامه
ایجاد کارگاه تولید خوراک دام	کارگاه	۲۶	۳۸	۴۷
تأمین و توزیع علوفه	تن	۹۰۴۰۰۰	۸۲۶۹۳۰	۱۴۳۶۵۳۱
پرواربندی مشارکتی	رأس	۱۸۳۷۰۰	۲۱۲۸۲۰	۵۸۳۳۸۰
خرید محصولات تولیدی	تن	۵۵۰۳۰	۳۴۲۷۰	۱۲۷۴۰۰
خرید و عرضه دام به بازار	رأس	۷۰۵۰۰۰	۲۰۵۱۳۲	۹۲۱۸۰۰
ترویج مرغ بومی	قطعه	۲۱۲۰۰۰	۶۹۶۱۰	۲۷۵۰۰۰
ساماندهی و توانمندسازی تشکلهای	تشکل	۲۷۵	۲۷۹	۳۰۵
آموزش و ترویج عشایر	نفر روز	۱۱۲۳۱۱	۱۸۸۰۴۸	۴۷۹۲۶۰
تأمین و توزیع کالاهای اساسی	تن	۱۳۲۴۵۰۰	۲۶۷۳۰۱	۱۲۶۸۰۰۰
بیمه دام عشایر	هزار رأس	۱۰۰۰۰	۶۸۹۲	۱۵۰۰۰

میدان عرضه دام عشایر

عملکرد جایگزینی سوخت فسیلی و انرژی های نو

عنوان پروژه	واحد	قبل از برنامه چهارم	عملکرد برنامه چهارم	پایان سال ۹۲	درصد رشد
احداث جایگاه ذخیره و توزیع مواد نفته	جایگاه	۳۴۶	۵۵۸	۵۷۳	۷
احداث جایگاه ذخیره و توزیع گاز مایع	جایگاه	۳۴۴	۵۴۴	۵۵۳	۵
خرید و تجهیز خودروی سوخت رسان	دستگاه	۸۱	۱۳۹	۱۴۲	۵
ترویج لوازم گاز سوز و نفت سوز	خانوار	۵۶۸۰۰	۸۲۹۴۰	۸۹۰۳۰	۲۳
ایجاد واحدهای استفاده از انرژی نو	مورد	۰	۱۳۶	۹۶۶	۵۱۰

عملکرد استفاده از انرژی های تجدید پذیر در جامعه عشایری

ردیف	عنوان پروژه	واحد	قبل از برنامه چهارم	عملکرد برنامه چهارم	پایان سال ۹۲	درصد رشد
۱	اجاق خورشیدی	دستگاه	۰	۱۹	۰	۰
۲	فانوس خورشیدی	دستگاه	۵۰۰	۲۶۴۱	۵۱۵۲	۹۵
۳	مولد انرژی خورشیدی	دستگاه	۰	۳۲	۱۳۷	۳۲۸
۴	آبگرمکن خورشیدی	دستگاه	۰	۸۵	۱۷۲	۱۰۲

تبدیل حمام با سوخت فسیلی و طبیعی به انرژی خورشیدی

20-Apr-10 11:58

پخت نان
با گاز
طبیعی

جدول شاخصهای بخش اقتصادی ، تولیدی و انرژی عشایر در برنامه پنجم

ردیف	عنوان شاخص	واحد	تولید پایه	پیش بینی برنامه پنجم	درصد رشد
۱	انرژی و سوخت	خانوار	۱۸۷۰۰۰	۲۲۰۰۰۰	۱۸
۲	افزایش تولیدات زراعی	تن	۲۶۵۳۰۰۰	۳۲۸۳۰۰۰	۱۷
۳	افزایش تولیدات باغی	تن	۸۶۰۰۰۰	۱۳۰۰۰۰۰	۲۸
۴	افزایش تولید گوشت	تن	۱۶۴۰۰۰	۲۳۰۰۰	۲۳
۵	افزایش تولید شیر	تن	۴۳۰۰۰۰	۵۴۰۰۰۰	۲۸
۶	افزایش تولید صنایع دستی	متر مربع / مورد	۱۴۷۰۰۰۰ ۸۹۰۰۰	۲۳۱۰۰۰۰ ۸۴۰۰۰	۵۷
۶	افزایش تولید علوفه	تن	۹۵۲۰۰۰	۱۴۷۰۰۰۰	۷۹

میزان برخورداری عشایر کشور
از شاخصهای توسعه در سالهای ۸۹-۹۱

عنوان		برنامه چهارم پایان ۸۹		سال ۹۰		سال ۹۱		برنامه پنجم	
		درصد	جمعیت	درصد	جمعیت	درصد	جمعیت	درصد	جمعیت
آب آشامیدنی بهداشتی		۶۷	۸۰۸۴۸۰	۴۴	۳۶۰۰۰	۴۷	۳۸۳۰۰	۱۲۰۰۰۰۰	۱۰۰
راه دسترسی		۹۱	۱۰۹۲۰۰۰	۱۱	۱۲۰۰۰	۰.۲	۱۹۳۰	۱۲۰۰۰۰۰	۱۰۰
راه باروکش شنی		۵۳	۶۳۸۹۶۰	۵.۶	۳۶۰۰۰	۰.۳	۱۸۴۰	۸۲۸۰۰۰	۶۹
راه باروکش آسفالت		۲۹	۳۵۲۰۸۰	۱.۷	۶۰۰۰	۰	۰	۴۴۴۰۰۰	۳۷
برق		۵۹	۷۰۴۱۶۰	۳.۴	۲۴۰۰۰	۴	۲۶۰۰۰	۸۸۸۰۰۰	۷۴
خانه بهداشت		۵۴	۶۵۲۰۰۰	۱	۶۰۰۰	۰.۶	۴۲۰۰	۸۴۰۰۰۰	۷۰
مراکز آموزشی ابتدایی		۷۵	۸۹۹۷۶۰	۳.۳	۱۸۰۰۰	۰.۵	۴۷۵۰	۱۲۰۰۰۰۰	۱۰۰
مراکز آموزشی راهنمایی		۳۰	۳۶۵۱۲۰	۳.۳	۱۲۰۰۰	۱.۴	۵۱۰۰	۵۷۶۰۰۰	۴۸
مراکز آموزشی متوسطه		۱۵	۱۸۲۵۶۰	۱.۶	۳۰۰۰	۱	۱۷۵۰	۴۰۸۰۰۰	۳۴
مراکز آموزشی پیش دانشگاهی		۵	۵۸۶۸۰	۵.۲	۳۰۰۰	۲.۳	۱۳۶۰	۲۹۴۰۰۰	۲۴.۵
مراکز سوخت فسیلی		۷۳	۸۷۳۶۸۰	۲.۳	۲۰۴۰۰	۲	۱۶۴۰۰	۱۲۰۰۰۰۰	۱۰۰
مراکز ورزشی		۴	۵۲۱۶۰	۰	۰	۶.۵	۳۴۰	۲۸۸۰۰۰	۲۴
دسترسی به مخابرات		۵۱	۶۱۲۸۸۰	۹.۶	۸۴۰۰۰	۵.۲	۳۲۰۰۰	۸۰۴۰۰۰	۶۷
برخورداری از مسکن درقشلاق		۴۸	۵۷۳۷۶۰	۶.۳	۳۶۰۰۰	۶	۳۴۶۰۰	۹۲۴۰۰۰	۷۷
برخورداری از اماکن مذهبی		۲۷	۳۲۶۰۰۰	۱	۳۰۰۰	۱	۲۷۰۰	۵۴۰۰۰۰	۴۵
برخورداری از غسالخانه		۶	۷۸۲۴۰	۰	۰	۰.۶	۴۳۰	۳۱۲۰۰۰	۲۶
برخورداری از کتابخانه		۲	۱۹۵۶۰	۰	۰	۲	۳۹۰	۲۵۸۰۰۰	۲۱.۵
برخورداری از پایگاه مقاومت		۳۰	۳۶۵۱۲۰	۳.۳	۱۲۰۰۰	۴	۱۳۸۰۰	۵۷۶۰۰۰	۴۸
میزان اراضی آبی		۲۳	۲۷۳۸۴۰	۵	۱۸۰۰۰	۱.۱	۳۰۰۰	۴۹۲۰۰۰	۴۱
اجرای طرح هادی		۹	۱۱۷۳۶۰	۰	۰	۰.۷	۸۶۰	۳۴۸۰۰۰	۲۹
* عشایر اسکان یافته		خانوار	۷۲۵۰۳	۸.۴	۶۱۰۰	۳	۲۲۰۰	۲۴۰۰۰۰	۲۰

ردیف	عنوان هدف	واحد	عملکرد تا پایان سال ۸۸	۸۹	۹۰	۹۱	۹۲	۹۳	هدف در برنامه پنجم
۱	ساماندهی اسکان عشایر داوطلب	خانوار	۶۸۴۷۲	۴۴۰۰	۸۸۰۰	۸۸۰۰	۱۱۰۰۰	۱۱۰۰۰	۴۴۰۰۰
۲	پوشش سوخت رسانی	خانوار	۱۸۷۰۰۰	۴۴۰۰	۶۶۰۰	۶۶۰۰	۶۶۰۰	۸۸۰۰	۳۳۰۰۰
۳	برخورداری از آب آشامیدنی بهداشتی	خانوار	۱۳۶۴۰۰	۱۱۰۰۰	۱۳۲۰۰	۱۷۶۰۰	۱۹۸۰۰	۲۲۰۰۰	۸۳۶۰۰
۴	برخورداری از راه مناسب عشایری	خانوار	۱۰۷۸۰۰	۵۵۰۰	۷۷۰۰	۱۱۰۰۰	۱۳۲۰۰	۱۷۶۰۰	۵۵۰۰۰
۵	میزان برخورداری از برق در قشلاقات	خانوار	۱۱۱۶۴۶	۵۵۰۰	۷۷۰۰	۱۱۰۰۰	۱۳۲۰۰	۱۷۶۰۰	۵۵۰۰۰
۶	برخورداری از مسکن مناسب در قشلاقات	خانوار	۱۳۳۸۳۲	۱۱۰۰۰	۱۳۲۰۰	۱۴۳۰۰	۱۸۷۰۰	۱۹۸۰۰	۷۷۰۰۰
۷	میزان دسترسی عشایر به سرویس بهداشتی (حمام و توالت)	خانوار	۲۲۰۰۰	۱۳۲۰۰	۱۵۴۰۰	۱۷۶۰۰	۱۹۸۰۰	۲۲۰۰۰	۸۸۰۰۰
۸	پوشش مطالعات شناسایی ، نیمه تفصیلی و تفصیلی اجرایی	خانوار	۴۴۰۰۰	۸۸۰۰	۱۳۲۰۰	۱۳۲۰۰	۱۵۴۰۰	۱۵۴۰۰	۶۶۰۰۰
۹	پوشش ساماندهی تشکلهای و مشارکت مردمی	خانوار	-	۱۲۴۸۰	۱۲۴۸۰	۱۲۴۸۰	۱۲۴۸۰	۱۲۴۸۰	۶۲۴۰۰
۱۰	میزان ارائه پوشش سایر خدمات به کوچندگان	خانوار	۲۲۰۰۰۰	۲۲۰۰۰۰	۲۲۰۰۰۰	۲۲۰۰۰۰	۲۲۰۰۰۰	۲۲۰۰۰۰	۲۲۰۰۰۰
۱۱	تولید گوشت قرمز	هزار تن	۱۴۶	۱۵۰.۴	۱۵۴.۹	۱۵۹.۴	۱۶۴	۱۶۸.۵	۱۶۸.۵
۱۲	تولید شیر	هزار تن	۳۳۰	۸/۳۴۳	۳۵۷	۴/۳۷۱	۲/۳۸۲	۴۰۰	۴۰۰
۱۳	تولید علوفه	هزار تن	۱۲۸۶	۱۴۸۳	۱۶۸۰	۱۸۷۷	۲۰۷۴	۲۲۷۴	۲۲۷۴
۱۴	تولید محصولات زراعی	تن	۲۰۵۰۰۰۰	۲۰۶۸۸۰۰	۲۰۸۷۶۰۰	۲۱۰۶۴۰۰	۲۱۲۵۲۰۰	۲۱۴۴۰۰۰	۲۱۴۴۰۰۰
۱۵	تولید محصولات باغی	تن	۳۶۴۰۰۰	۳۶۸۶۰۰	۳۷۳۲۰۰	۳۷۷۸۰۰	۳۸۲۴۰۰	۳۸۷۰۰۰	۳۸۷۰۰۰
۱۶	پوشش مدیریت کوچ و چرا	خانوار	۰	۱۳۲۰۰	۱۳۲۰۰	۱۳۲۰۰	۱۳۲۰۰	۱۳۲۰۰	۶۶۰۰۰

مقایسه اهداف و عملکرد و میزان تحقق اهداف کمی عشایر در برنامه چهارم و برنامه پنجم

ردیف	عنوان شخص/ هدف کمی	واحد متعارف	سال پایه ۱۳۸۳	سال های برنامه چهارم						رشد /متوسط دوره برنامه چهارم (درصد)	سال های برنامه پنجم					رشد/متوسط ط دوره برنامه پنجم (درصد)		
				۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹		۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴*			
۱	ساماندهی اسکان عشایر داوطلب	خانوار	هدف	۰	۳۰۰۰	۴۱۰۰	۵۵۰۰	۷۴۰۰	۱۰۰۰۰	۴۴۰۰	۱۶	۴۴۰۰	۵۵۰۰	۶۵۰۰	۷۸۰۰	۹۲۰۰	۱۵.۷	
			عملکرد	۲۱۵۳۸	۲۶۹۷	۳۸۲۱	۲۷۵۸	۷۱۶۷	۳۲۹۱	۴۰۳۱	۱۱	۴۰۲۶	۲۳۷۴	۴۵۵	۶۰۰۰	۸۰۰۰	۹.۸	
			درصد تحقق		۸۹.۹	۹۳.۲	۵۰.۱	۹۶.۹	۳۲.۹	۹۱.۶	۶۹.۱	۹۱.۵	۴۳.۲	۷.۰	۷۶.۹	۸۷.۰	۶۲.۴	
۲	پوشش سوخت رسانی	خانوار	هدف	۰	۳۴۶۴	۴۲۰۴	۵۱۰۱	۱۴۰۰۵	۱۵۱۶۵	۰	۲۰	۴۴۰۰	۶۶۰۰	۶۶۰۰	۶۶۰۰	۸۸۰۰	۱۵.۵	
			عملکرد	۱۴۵۰۶۱	۴۸۲۱	۹۶۴۱	۹۶۴۱	۶۵۰۸	۱۱۳۲۸	۸۳۰۷	۲۴	۱۳۴۶	۳۶۴۲	۳۰۰	۲۷۳	۰	۲.۶	
			درصد تحقق		۱۳۹.۲	۲۲۹.۳	۱۸۹.۰	۴۶.۵	۷۴.۷	#DIV/۰!	۱۱۹.۸	۳۰.۶	۵۵.۲	۴.۵	۴.۱	۰.۰	۱۶.۹	
۳	برخورداری از آب آشامیدنی بهداشتی	خانوار	هدف	۰	۹۷۳۷	۱۰۹۵۴	۱۲۱۷۱	۱۳۳۸۸	۱۴۶۰۵	۱۱۵۷۹	۳۴	۱۱۵۷۹	۸۲۶۱	۹۶۵۶	۱۸۵۲۶	۲۰۸۴۲	۲۳۱۵۸	۴۱.۲
			عملکرد	۷۸۹۳۸	۸۵۴۲	۶۹۸۵	۶۶۴۳	۵۵۴۲	۷۸۴۳	۸۵۹۱	۲۱	۸۲۶۱	۹۶۵۶	۴۰۶۹	۱۸۱۷۴	۱۰۶۵	۱۹.۳	
			درصد تحقق		۸۷.۷	۶۳.۸	۵۴.۶	۴۱.۴	۵۳.۷	۷۴.۲	۶۰.۹	۷۱.۳	۶۹.۵	۲۲.۰	۸۷.۲	۴.۶	۴۶.۸	
۴	برخورداري از راه مناسب عشایر	خانوار	هدف	۰	۹۷۳۶	۱۰۹۵۳	۱۲۱۷۰	۱۳۳۸۸	۱۴۶۰۵	۵۵۰۰	۳۱	۵۵۰۰	۷۷۰۰	۱۱۰۰۰	۱۳۲۰۰	۱۷۶۰۰	۲۵.۸	
			عملکرد	۸۵۱۰۰	۳۷۴۱	۳۰۳۴	۳۳۸۲	۴۲۲۵	۵۳۲۳	۶۳۶۴	۱۲	۱۴۹۳۹	۱۱۳۳۱	۹۸۵۲	۱۵۰۰۶	۱۵۴۳	۲۴.۷	
			درصد تحقق		۳۸.۴	۲۷.۷	۲۷.۸	۳۱.۶	۳۶.۴	۱۱۵.۷	۳۹.۳	۲۷۱.۶	۱۴۷.۲	۸۹.۶	۱۱۳.۷	۸.۸	۹۵.۸	
۵	میزان برخورداري از برق در قشلاقات	خانوار	هدف	۰	۶۳۰۰	۲۰۴۶۷	۲۳۳۴۸	۱۶۷۳۷	۱۶۷۵۵	۲۰۱۰۶	۴۹	۵۵۰۰	۷۷۰۰	۱۱۰۰۰	۱۳۲۰۰	۱۷۶۰۰	۲۵.۸	
			عملکرد	۸۱۰۶۸	۴۰۸۹	۶۰۵۶	۴۸۵۶	۵۶۴۴	۴۶۲۶	۷۲۶۸	۱۵	۵۹۳۰	۳۱۳۳	۵۳۳۳	۵۳۴۲	۳۹۰۳	۱۱.۱	
			درصد تحقق		۶۴.۹	۲۹.۶	۲۰.۸	۳۳.۷	۲۷.۶	۳۶.۱	۳۱.۴	۱۰۷.۸	۴۰.۷	۴۸.۵	۴۰.۵	۲۲.۲	۴۳.۰	
۶	برخورداري از مسکن مناسب در قشلاقات	خانوار	هدف	۰	۴۴۱۹	۴۰۹۸	۴۵۷۸	۵۰۰۶	۵۵۵۱	۶۶۶۱	۱۴	۱۱۰۰۰	۱۳۲۰۰	۱۴۳۰۰	۱۸۷۰۰	۱۹۸۰۰	۳۶.۱	
			عملکرد	۷۰۴۰۴	۲۱۷۶	۳۲۹۶	۲۸۷۶	۱۴۸۶	۵۲۲۱	۸۴۵۲	۱۱	۱۰۶۲۵	۲۱۳۳	۳۲۰۰	۵۳۳۳	۳۲۵۱	۱۱.۵	
			درصد تحقق		۴۹.۲	۸۰.۴	۶۲.۸	۲۹.۷	۹۴.۱	۱۲۶.۹	۷۷.۵	۹۶.۶	۱۶.۲	۲۲.۴	۲۸.۵	۱۶.۴	۳۱.۹	
۷	میزان دسترسی عشایر به سرویس بهداشتی (حمام - توالت)	خانوار	هدف	۰	۲۴۴۳	۲۵۰۳	۲۴۴۶	۶۰۵۵	۵۶۳۵	۶۷۶۲	۱۲	۱۳۲۰۰	۱۵۴۰۰	۱۷۶۰۰	۱۹۸۰۰	۲۲۰۰۰	۴۱.۲	
			عملکرد	۱۳۰۰۰	۱۱۲۰	۴۱۵۰	۱۰۲۵	۸۹۵	۵۵۰۰	۶۷۷۸	۹	۴۶۸۳	۴۵۱۱	۵۲۷۲	۴۱۱۰	۴۶۹۷	۱۰.۹	
			درصد تحقق		۴۵.۸	۱۶۵.۸	۴۱.۹	۱۴.۸	۹۷.۶	۱۰۰.۲	۷۵.۳	۳۵.۵	۲۹.۳	۳۰.۰	۲۰.۸	۲۱.۴	۲۶.۴	
۸	پوشش مطالعات شناسایی ، تیمه تفصیلی ، و تفصیلی اجرایی	خانوار	هدف	۸۸۳۲۲	۸۹۶۳	۱۳۰۶۹	۱۶۲۱۴	۱۶۷۶۰	۱۲۶۵۲	۱۱۵۰۰	۳۷	۸۸۰۰	۱۳۲۰۰	۱۳۲۰۰	۱۵۴۰۰	۱۵۴۰۰	۳۰.۹	
			عملکرد	۶۵۶۴۸	۵۸۵۲	۱۳۶۳۹	۱۲۹۲۱	۱۲۷۴۲	۱۲۹۱۴	۷۹۸۱	۳۱	۶۹۴۶	۱۱۳۳۲	۷۹۹۰	۷۱۷۷	۸۸۷۶	۱۹.۸	
			درصد تحقق	۷۴.۳	۶۵.۳	۱۰۴.۴	۷۹.۷	۷۶.۰	۱۰۲.۱	۶۹.۴	۸۳.۴	۷۸.۹	۸۵.۸	۶۰.۵	۴۶.۶	۵۷.۶	۶۴.۱	

مقایسه اهداف و عملکرد و میزان تحقق اهداف کمی عشایر در برنامه چهارم و برنامه پنجم																
ردیف	عنوان شخص / هدف کمی	واحد متعارف	سال پایه ۱۳۸۳	سال های برنامه چهارم						رشد متوسط / دوره برنامه چهارم (درصد)	سال های برنامه پنجم					رشد / سطر دوره برنامه پنجم (درصد)
				۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹		۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴*	
۹	میزان افزایش تولید گوشت قرمز	تن	هدف	۰	۳۳۴۴	۳۹۴۸	۴۵۵۲	۵۲۹۵	۶۰۸۵	۶۰۸۵	*	۴۴۰۰	۴۵۰۰	۴۵۰۰	۴۶۰۰	۴۵۰۰
			عملکرد	۹۱۴۸۹	۱۲۰۴۸۲	۱۱۶۸۴۶	۱۰۷۹۰۲	۴۶۸۷۲	۱۳۹۲۹۶	۱۵۴۷۷۲	*	۷۵۲۱	۶۲۲۱	۴۷۹۸	۲۶۶۱	۱۵۰۰
			درصد تحقق	*	*	*	*	*	*	*	*	۱۷۰.۹	۱۳۸.۲	۱۰۶.۶	۵۷.۸	۳۳.۳
۱۰	میزان افزایش تولید شیر	تن	هدف	*	*	*	*	*	*	*	*	۱۳۸۰۰	۱۳۲۰۰	۱۴۴۰۰	۱۰۸۰۰	۱۷۸۰۰
			عملکرد	*	*	*	*	*	*	*	*	۱۷۲۰۱	۱۰۶۵۰	۸۰۴۲	۲۸۲۶	۱۷۰۰
			درصد تحقق	*	*	*	*	*	*	*	*	۱۲۴.۶	۸۰.۷	۵۵.۸	۲۶.۲	۹.۶
۱۱	میزان افزایش تولید علوفه	تن	هدف	*	۲۵۹۲۰	۳۰۶۰۰	۳۵۲۸۰	۴۱۰۴۰	۴۷۱۶۰	۴۷۱۶۰	*	۱۹۷۰۰۰	۱۹۷۰۰۰	۱۹۷۰۰۰	۱۹۷۰۰۰	۲۰۰۰۰۰
			عملکرد	۸۰۵۲۰۰	۱۰۷۵۱۴	۱۰۲۹۶۰	۹۵۴۰۰۰	۳۹۳۶۶۰	۱۲۳۳۰۰	۱۳۵۳۶۰	*	۲۴۳۱۴	۱۴۸۷۸	۴۶۲۸۰	۵۹۷۶	۲۲۰۰
			درصد تحقق	*	*	*	*	*	*	*	*	۱۲.۳	۷.۵۵	۲۳.۴۹	۳.۰۳	۱.۱۰
۱۲	میزان افزایش تولید محصولات زراعی	تن	هدف	*	۶۱۰۹۰۴	۷۶۶۳۲۲	۱۰۷۷۱۴	۱۳۷۷۱۶	۱۵۳۲۵۸	۱۵۳۲۵۸	*	۱۸۸۰۰	۱۸۸۰۰	۱۸۸۰۰	۱۸۸۰۰	۱۸۸۰۰
			عملکرد	۷۴۱۴	۵۱۶۵	۵۵۲۷	۶۶۸۴	۱۳۳۱۶	۹۲۲۹	۱۵۶۸۸	*	۳۳۱۴۹	۳۶۷۵۱	۳۹۲۰۶	۸۰۹۷	۲۸۵۰
			درصد تحقق	*	*	*	*	*	*	*	*	۱۷۶.۳۲۴	۱۹۵.۵	۲۰۸.۵	۴۳.۱	۱۵.۲
۱۳	میزان افزایش تولید محصولات باغی	تن	هدف	*	۲۰۰۶۶	۲۳۶۹۰	۲۷۳۱۳	۳۱۷۷۲	۳۶۵۱۰	۳۶۵۱۰	*	۴۶۰۰	۴۶۰۰	۴۶۰۰	۴۶۰۰	۴۶۰۰
			عملکرد	۵۴۸۹۳۵	۷۲۲۸۹۳	۷۰۱۰۷۵	۶۴۷۴۱۰	۲۸۱۲۳۰	۸۳۵۷۷۳	۹۲۸۶۳۱	*	۱۰۹۳۴	۷۳۳۲	۲۱۵۶۰	۱۷۶۶۵	۱۵۰۰
			درصد تحقق	*	*	*	*	*	*	*	*	۲۳۷.۷	۱۵۹.۴	۴۶۸.۷	۳۸۴.۰	۳۲.۶
۱۴	سازماندهی و ساماندهی تشکلهای و مشارکت مردمی	خانوار	هدف	۹۵۰۰	۹۵۰۰	۱۰۴۰۰	۱۰۹۰۰	۱۱۷۰۰	۱۲۴۰۰	۱۲۹۵۰	۳۲	۱۲۴۸۰	۱۲۴۸۰	۱۲۴۸۰	۱۲۴۸۰	۱۲۴۸۰
			عملکرد	۸۳۴۰	۸۹۵۰	۹۷۵۰	۱۰۱۰۰	۱۰۸۸۰	۱۱۹۰۰	۱۲۴۸۰	۳۰	۱۲۴۸۰	۱۲۴۸۰	۱۲۴۸۰	۱۲۴۸۰	۱۳۱۰۰
			درصد تحقق	۹۴.۲	۹۳.۸	۹۲.۷	۹۳.۰	۹۶.۰	۹۶.۴	۹۴.۴	۹۴.۴	۱۰۰	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۱۰۵.۰
۱۵	پوشش مدیریت کوچ و چرا	خانوار	هدف	۱۳۹	۱۶۳	۲۰۰	۲۵۰	۲۹۴	۲۹۴	۱	۱۳۲۰۰	۱۳۲۰۰	۱۳۲۰۰	۱۳۲۰۰	۱۳۲۰۰	
			عملکرد	۱۶۰۸	۱۸۸۹	۱۹۶۳	۱۹۴۲	۱۳۳۵	۳۲۲۶	۶	۲۱۱۹۲۹					

تحليل وضعیت جامعه عشایر در برنامه پنجم

چشم انداز جامعه عشایری در افق ۱۴۰۴

با الهام از سند چشم انداز ۲۰ ساله نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ و در نظر گرفتن استعدادها و قابلیت های مناطق و جامعه عشایری کشور و فرصت های پیش رو، چشم انداز ۲۰ ساله این جامعه به شرح زیر بیان می شود:

با لطف و عنایت بی کران خداوند متعال و توجه مسئولین نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران، جامعه عشایری در افق ۲۰ ساله چشم انداز کشور:

جامعه ای است سامان یافته، برخوردار از سهم عادلانه از منابع، امکانات، خدمات عمومی و زیربنائی، نیازهای اساسی و فرصت های برابر با جوامع شهری و روستایی در زمینه های اقتصادی، اجتماعی، آموزشی، فرهنگی، سیاسی و امنیتی.

- جامعه ای با فرهنگ، آداب و رسوم ایرانی- اسلامی، حفظ و مستند شده.
- جامعه ای پویا با دانش بومی شناخته شده و مستند.
- جامعه ای با میزان باسوادی ۱۰۰ درصد جمعیت کمتر از ۶۰ ساله و برخوردار از مهارت های لازم در امر تولید.
- جامعه ای برخوردار از اشتغال پایدار، توأم با ارتقاء بهره وری منابع و فعالیت ها.

- جامعه ای مولد با تنوع منابع تولید و درآمد و مؤثر در تأمین نیازهای اساسی کشور.
- جامعه ای با امنیت کامل اجتماعی ، قضائی و ایمن از خطرات ناشی از سوانح طبیعی همراه با تقویت تعادل های زیست محیطی.
- جامعه ای با درآمد متناسب با سهم آن در تولید ملی، در حد متوسط درآمد سرانه کشور.
- جامعه ای همگرا و با مدیریت محلی منسجم و کارآ، مشارکت پذیر ، با زندگی مبتنی بر تعاون و مشارکت احاد آن.
- جامعه ای در حال توسعه متناسب با مقتضیات و جایگاه ارزشمند آن و تاریخ پرافتخار خود با حفظ کرامت و حفظ حقوق انسانی.
- جامعه ای بدور از فقر و فساد، برخوردار از سکونتگاه مناسب حداقل در یکی از قطب های زیست بوم.

سیاست‌های کلان ابلاغی مرتبط با مناطق عشایری در برنامه پنجم

- تأمین عدالت اجتماعی با رفع محرومیت از مناطق عشایری و تعدیل نابرابری‌های موجود بین جامعه عشایری با جامعه شهری و روستائی.
- ساماندهی و ارتقاء کیفیت زندگی عشایر کوچنده با رعایت الزامات اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و تعادل‌های زیست محیطی.
- مهندسی فرهنگی و حفظ هویت ایرانی – اسلامی و میراث معنوی عشایر

نقاط قوت

- ۱- وجود تشکل های عشایری با ظرفیت های خدمات رسانی.
- ۲- مزیت نسبی تولیدات دامی عشایر.
- ۳- در اختیار داشتن ۲۴ میلیون واحد دامی (۲۵٪) کشور و به عنوان ذخیره ژنتیکی.
- ۴- بالا بودن درصد جمعیت جوان در جامعه عشایری.
- ۵- فراهم بودن منابع انسانی ، مواد و مصالح ، تجربه و مهارت برای توسعه انواع صنایع دستی و سنتی
- ۶- داشتن قلمرو کوچ ۶۰ درصدی در عرصه کشور و ۳۰٪ مراتع .
- ۷- کارکرد های مناسب معتمدان، ریش سفیدان، رهبران محلی و شورای اسلامی.
- ۸- مشارکت مناسب عشایر در تصمیم گیری، اجراء و بهره برداری پروژه ها.
- ۹- کوچ عشایر به عنوان الگوی مناسب و سازگار برای بهره برداری از مراتع و توسعه پایدار.
- ۱۰- فرهنگ همکاری، تعاون و مشارکت فعال در بین عشایر.
- ۱۱- نقش موثر زنان عشایر در فرایند انجام امور و فعالیت های زندگی.
- ۱۲- ظرفیت های مناطق عشایری برای گسترش گردشگری فرهنگی و طبیعی.
- ۱۳- فرهنگ عشایر به عنوان میراث فرهنگی با کارکرد های مثبت و ارزشهای بومی، ملی و اسلامی.
- ۱۴- وجود پتانسیل های طبیعی و سایر منابع تولید و اشتغال.
- ۱۵- عشایر به عنوان پدافند غیر عامل در مناطق و زمینه های مختلف.

نقاط ضعف

- ۱- عدم تناسب تعادل دام و مرتع محدودیت آب و زمین در بسیاری از کانونها و نبود نظام بهره برداری کارا..
- ۲- کمبود نیروهای تحصیل کرده و متخصص در جامعه کوچنده وعدم توان نگهداشت و خروج آنها از جامعه عشایری.
- ۳- کاهش تنوع تولیدات عشایری به تک محصولی و پائین بودن تنوع منابع اشتغال و درآمد.
- ۴- پائین بودن نرخ سرمایه گذاری و بهره وری منابع در فعالیت ها.
- ۵- شرایط سخت محیطی ، زمان بر بودن ، محدودیت فصلی و هزینه بالای اجرای پروژه ها در مناطق عشایری.
- ۶- تضعیف ساختار اجتماعی و نظام ایلی، فرهنگ، آئین ها، مراسم و ورزش های بومی و سنتی عشایر و کاهش کارکرد ها.
- ۷- مشکلات خدمات رسانی ناشی از عدم پالایش عشایر کوچنده در قشلاق ها.
- ۸- ضعف بنیه مالی عشایر بالا بودن سرمایه اولیه مورد نیاز تولید .
- ۹- ضعف بنیه مالی و برنامه ریزی تشکل های عشایری و زیانده بودن و کم رغبتی اعضاء برای سرمایه گذاری.
- ۱۰- پایین بودن سطح برخورداری، دسترسی ها و شاخص های توسعه انسانی - اجتماعی در مناطق عشایری و استقبال اندک عشایر از خدمات بیمه ای.
- ۱۱- افزایش هزینه های تولید و بهره برداری دامداری و سایر مولفه های موثر در زندگی عشایر.
- ۱۲- وجود بیکاری و بیکاری پنهان در بین عشایر به ویژه جوانان تحصیل کرده.
- ۱۳- تضعیف نظام سنتی مدیریت و بهره برداری از مراتع.
- ۱۴- کمبود نقدینگی عشایر و محدودیت در پرداخت تسهیلات بانکی و مالی .
- ۱۵- استقبال اندک جوانان عشایر از ادامه زندگی کوچندگی با شرائط فعلی.
- ۱۶- ترک تحصیل اجباری عشایر به ویژه دختران و بازماندگی تحصیلی فرزندان عشایر در مقاطع بعد از ابتدایی به خاطر ضعف امکانات آموزشی و کمبود نیروهای تحصیل کرده و متخصص در جامعه عشایری.
- ۱۷- ضعف آگاهی عشایر از روشهای نوین تولید و بهره وری منابع.
- ۱۸- کمبود و پائین بودن کیفیت برنامه های آموزشی، کاربردی نبودن و تناسب اندک با نیاز ها در جامعه عشایری.
- ۱۹- سنتی بودن نظام دامداری عشایر و مشکلات بهداشت محیط در مناطق عشایری.
- ۲۰- صعب العبور بودن مناطق عشایری.

فرصت ها

- ۱- وجود فراکسیون و شورای عالی و آئین نامه اجرایی ساماندهی عشایر و استفاده از ظرفیت های آن.
- ۲- تنوع اقلیم و جغرافیایی در مناطق مختلف عشایری
- ۳- وظیفه مندی و حضور دستگاههای اجرایی برای ارائه خدمات
- ۴- توسعه و ترویج انواع بیمه های درمانی ، اجتماعی و منابع تولید در جامعه عشایری.
- ۵- وجود پتانسیل های مناسب منابع آب و خاک قابل واگذاری برای توسعه اشتغال در فعالیت های اقتصادی در مجاورت قلمروهای عشایری
- ۶- توسعه مراکز آموزش در مناطق عشایری .
- ۷- وجود شبکه های زیرساختی و زیربنایی کشوری در مسیرها و مناطق .
- ۸- تقاضای خرید صنایع دستی عشایر از سوی گردشگران و بازار های داخلی و خارجی.
- ۹- ظرفیت های مبادلاتی محصولات عشایری در بازار های مرزی.
- ۱۰- وجود تشکل های مردم نهاد.
- ۱۱- زمینه های استفاده از فن آوری و انرژی های نو و تولید محصولات سالم ، پاک و ارگانیک.

تهدیدها

- ۱- عدم اجرا و تحقق کامل اهداف مفاد قوانین و برنامه های مصوب .
- ۲- عدم تخصیص اعتبارات کافی و به موقع برای انجام تعهدات اجرای پروژه ها در مناطق عشایری.
- ۳- نگرش منفی و غیر واقعی بخشی به شیوه زیست و جایگاه ضعیف عشایر در نظام برنامه ریزی و اجرایی با توجه به چند وجهی بودن مسائل عشایری به عنوان یک جامعه مستقل .
- ۴- نابسامانی بازار محصولات و ابهام در سیاستگذاری های مربوطه.
- ۵- محدودیت های جغرافیایی و حوادث و بلایای طبیعی بر عشایر و مناطق عشایری.
- ۶- وجود ضوابط سخت گیرانه و اثرات آن در اعطای تسهیلات بانکی به عشایر.
- ۸- تصرف عرصه ها و از بین رفتن ایلراها و اطراقگاه ها در میان بند های عشایری و مخاطرات کوچ درجاده های اصلی .
- ۱۰- پائین بودن سطح برخورداری و دسترسی عشایر به امکانات.
- ۱۱- عدم ممیزی و ثبت مراتع عشایری.
- ۱۲- وجود واسطه ها و دلال ها در چرخه فعالیتهای عشایری.
- ۱۳- تغییرات متوالی جایگاه و ساختار تشکیلاتی و اجرایی سازمان امور عشایر.

الزامات ناشی از سیاست های ابلاغی در جامعه عشایری :

- توجه به مسائل فرهنگی جامعه عشایری
- ارتقاء کمی و کیفی آموزش و پرورش در جامعه عشایری در حوزه دانش و مهارت
- اهتمام به توسعه ورزش و حمایت از گسترش فعالیت های گردشگری
- ارتقاء شاخص های سلامت ، امنیت غذایی ، محیط زیست و بهداشت جسمی و روحی
- توسعه کمی و کیفی بیمه های سلامت و بیمه فراگیر و گسترش نظام تامین اجتماعی
- ارائه تسهیلات از منابع موسسات مالی به عشایر
- ارتقاء شاخص های توسعه انسانی جامعه عشایر
- ارتقاء سطح درآمد و زندگی عشایر
- حمایت از عشایر کوچنده در شرائط دشوار به خصوص در خشکسالی ها
- ارتقاء کمی و کیفی تولیدات عشایر

اهداف کلان جامعه عشایری:

۱. تامین عدالت اجتماعی و رفع محرومیت از مناطق عشایری و تعدیل نابرابری های موجود بین جامعه عشایری با جوامع شهری و روستایی.
۲. ساماندهی کوچ و اسکان عشایر کوچنده.
۳. توسعه اجتماعی، فرهنگی و حفظ هویت ایرانی – اسلامی و میراث معنوی عشایر.
۴. ارتقای کیفیت زندگی، بهبود و توسعه منابع انسانی، تولید، اشتغال و درآمد عشایر کوچنده.

راهبردهای برنامه پنجم

- ساماندهی کوچ عشایر بر اساس نظام مدیریت محلی در محدوده زیست بوم ها.
- افزایش توانمندی های تولیدی عشایر با استفاده از فن آوری مناسب و دانش و مهارت های بومی آنها.
- توسعه تحقیقات و بهره گیری از یافته های علمی و آموزش و ترویج دستاوردها در زمینه های مختلف مرتبط با جامعه عشایری .
- تقویت تعامل سازنده عشایر با محیط زیست و منابع محیطی و رابطه متعادل و پایدار دام و مرتع در زیست بوم های عشایری.
- ارتقاء شاخص های توسعه انسانی و اقتصادی – اجتماعی و فرهنگی جامعه عشایری به میانگین شاخص های مذکور در مناطق روستایی کشور.
- تنوع بخشیدن به فعالیت های اقتصادی در جامعه عشایری با بهره گیری از امکانات ، قابلیت ها و استعداد های مناطق عشایری به منظور ایجاد ، بهبود و توسعه اشتغال ، افزایش درآمد و کمک به نگهداشت جمعیت در زیست بومها.
- تنسيق و تثبيت حقوق بهره برداری عشایر از مراتع ، واگذاری مدیریت مراتع به عشایر به منظور اعمال مدیریت صحیح تحت نظارت دستگاههای ذیربط و طراحی و ثبت ایلراه های عشایری.

راهبردهای برنامه پنجم

- استفاده از فن آوری مناسب و منابع انرژی غیر آلاینده به منظور افزایش کمی و کیفی تولیدات و بهبود کیفیت زندگی جامعه عشایری با حفظ تعادل و پایداری محیط زیست.
- توسعه و تقویت تشکلهای مردمی به منظور جلب مشارکت بیشتر عشایر در فرایند تصمیم سازی، اجرا و بهره برداری در زمینه های اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و مدیریت محلی .
- ایجاد ، تقویت و متناسب سازی ساختار اداری - اجرائی دستگاههای ذیربط و تامین سهم عادلانه متناسب با جمعیت و میزان برخورداری عشایر از منابع عمومی و خدمات و فرصت ها توسط دستگاههای اجرائی ، قضائی و انتظامی - تامینی
- توسعه آموزش رسمی و غیر رسمی شامل آموزشهای فنی ، مهارتی و ترویجی متناسب با نیازهای جامعه عشایری
- تقویت جاذبه های گردشگری جامعه عشایری با توجه به قابلیتها و ظرفیتهای طبیعی، اجتماعی ، فرهنگی عشایر و تلاش برای نهادینه کردن و بهره بردای مطلوب از آنها
- توسعه پوشش نهادهای حمایتی بیمه های اجتماعی و خدمات درمانی و بیمه محصولات تولیدی در جامعه عشایری
- امنیت محدوده های زیست بوم با مشارکت عشایر .

۱- تامین عدالت اجتماعی با رفع محرومیت از مناطق عشایری و تعدیل

نابرابری های موجود بین جامعه عشایری با جوامع شهری و روستایی.

۱-۱- استفاده حداکثری از قوانین و مقررات موجود، تهیه و تدوین قوانین مورد نیاز برای تقویت سازمان امور عشایر در سطوح ملی و استانی جهت ایفای نقش بیشتر در ارائه خدمات به عشایر.

۱-۲- استفاده از ظرفیت های قانونی و مجامع به منظور تقویت، توسعه و حمایت از تشکل های عشایری و شفاف سازی مناسبات حقوقی و تثبیت جایگاه نظارتی سازمان امور عشایر در قبال تشکل ها.

۱-۳- بهره گیری از ظرفیت های تشکل ها، مجامع و علاقمندان عشایر برای پیشبرد اهداف ساماندهی و رفع نیازها و محرومیت از مناطق و جامعه عشایری.

۱-۴- استفاده از ظرفیت های قانونی، حاکمیت عدالت محور نظام و توانمندی دستگاه های اجرایی ذیربط و بکارگیری فن آوری مناسب برای ارتقاء سطح برخورداری ها و شاخص های توسعه انسانی، اجتماعی و اقتصادی عشایر.

۲- ساماندهی به کوچ و اسکان عشایر کوچنده

۲-۱- ساماندهی و مدیریت کوچ و بهره برداری پایدار از منابع طبیعی بر مبنای اصول فنی، نظام مشارکت، مدیریت محلی و دانش بومی عشایر.

۲-۲ توسعه مطالعات کاربردی برای مدیریت جامع (یکپارچه) عرصه های منابع طبیعی و حوضه های آبخیز در قلمروهای عشایری به منظور حفاظت، اصلاح، احیاء و بهره برداری بهینه از منابع و کاهش اثرات بلایای طبیعی.

۲-۳ استفاده از ظرفیت های مراکز علمی - پژوهشی و توسعه مراکز و طرح های تحقیقاتی و مطالعات کاربردی متناسب با مقتضیات برنامه ساماندهی اسکان و نیازهای جامعه عشایری.

۲-۴ تثبیت حقوق عرفی و قانونی عشایر نسبت به مراتع و ایلراه ها به منظور جلوگیری از تخریب و تصرف آن ها.

۲-۵ استفاده مناسب از منابع آب و خاک، توسعه و تکمیل زیر ساخت ها، افزایش بهره وری تولید و ارتقای شاخص های توسعه اجتماعی و اقتصادی به منظور افزایش انگیزه کوچ و حضور جوانان در مناطق عشایری.

۲-۶ استفاده از ظرفیت های قانونی موجود، یافته های علمی - پژوهشی، ظرفیت دستگاه های اجرایی ذیربط و دانش بومی عشایر برای اصلاح نظام مدیریت بهره برداری از منابع طبیعی.

۲-۷ توانمندسازی و توسعه زیر ساخت های مالی، اعتباری و ساختار سازمانی تشکل ها و صندوق حمایت از توسعه بخش کشاورزی عشایری.

۲-۸ ساماندهی نظام سکونتگاهی و توسعه پایدار محیط و فضاها، کالبدی محل استقرار و اسکان عشایر با استفاده از ظرفیت های آیین نامه ساماندهی و نظام فنی - اجرایی کشور.

۳- توسعه اجتماعی، مهندسی فرهنگی و حفظ هویت ایرانی - اسلامی و میراث معنوی عشایر

- ۳-۱- توسعه گردشگری فرهنگی و طبیعی در مناطق عشایری با محوریت مشارکت جوامع محلی و جوانان عشایری.
- ۳-۲- توسعه فرهنگی و اجتماعی عشایر براساس شناسایی، حفظ و تقویت ارزش های ایرانی- اسلامی و بومی- محلی عشایر.
- ۳-۳- تقویت و احیای فرهنگ و ارزش های اصیل عشایری برای مقابله با تهاجم و استحاله فرهنگی جامعه عشایری.
- ۳-۴- توسعه اجتماعی- فرهنگی عشایر و تقویت جنبه های مشارکت برانگیز نظام مدیریت محلی و افزایش کارکردهای نظام ریش سفیدی در تصمیم گیری ها و برنامه ریزی ها.
- ۳-۵- باز تعریف ساختار اجتماعی و شیوه مدیریت محلی و کارکردهای مشارکت برانگیز عشایر متناسب با وضعیت و مقتضیات شرایط کنونی به منظور تقویت جایگاه عشایر در نظام برنامه ریزی.

۴- ارتقاء کیفیت زندگی، بهبود و توسعه منابع انسانی، تولید، اشتغال و درآمد عشایر کوچنده

- ۴-۱- بهره گیری از ظرفیت های تشکل ها، مجامع و علاقمندان عشایر برای پیشبرد اهداف ساماندهی و رفع نیازها و محرومیت از مناطق و جامعه عشایری.
- ۴-۲- گسترش مطالعات و پژوهش های کاربردی، شناسایی و تجهیز منابع تولید، توسعه فعالیت ها و تنوع بخشی به اشتغال و درآمد در مناطق عشایری بر پایه فن آوری جدید، دانش بومی و مهارت عشایر.
- ۴-۳- استفاده از فرهنگ همکاری و مشارکت عشایر در مراحل برنامه ریزی، اجراء و بهره برداری پایدار از منابع و طرح های توسعه.
- ۴-۴- توسعه و تحول نظام تولید، بهره برداری از منابع موجود و ارتقاء بهره وری منابع تولید.
- ۴-۵- استفاده از ظرفیت های قانونی مرتبط برای افزایش پوشش آموزش های رسمی و ارتقای سطح مهارت و دانش عشایر با محوریت توسعه آموزش های ترویجی و فنی و حرفه ای.
- ۴-۶- ساماندهی نظام تولید و مبادلات، زمینه سازی برای حفظ و افزایش سرمایه گذاری در مناطق عشایری و حمایت از محصولات و فرآورده های تولیدی پاک و سالم عشایری.

پیشنهادهات

- ۱- تقویت بنیه مالی صندوق عشایری با اعطای کمک بلاعوض به منظور تأمین نقدینگی مورد نیاز عشایر و تشکل های مربوطه .
- ۲- ایجاد و تأمین مالی ردیف اعتباری کمکهای فنی و اعتباری ساماندهی عشایر.
- ۳- ایجاد ردیف ملی ارائه خدمات به عشایر کوچنده و تخصیص اعتبار لازم.
- ۴- تأمین تسهیلات با سود و کارمزد کم ویژه عشایر.
- ۵- تقویت اعتبارات مربوط به عملیات اجرائی اسکان متناسب با نیاز.
- ۶- الزام دستگاه های اجرائی به خصوص دستگاه های فرهنگی به فعالیت مناسب در مناطق عشایری.
- ۷- تقویت ساختار سازمانی امور عشایر و یا پیش بینی ساختار تشکیلاتی با حوزه وظایف کاملتر و همه شمول در عرصه های روستایی و عشایری .

پاکستان کے دیہاتوں کی حالت

